

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

3 avril 2013

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
MME **Rosaline MOUTON**

PROJET DE LOI

**modifiant le Code Civil,
le Code pénal, le Code judiciaire,
la loi du 15 décembre 1980
sur l'accès au territoire,
le séjour, l'établissement et
l'éloignement des étrangers et
la loi du 31 décembre 1851
sur les consulats et la juridiction consulaire,
en vue de la lutte contre les mariages de
complaisance et les cohabitations légales
de complaisance**

(art. 1 à 15 et 22)

PROPOSITION DE RÉOLUTION

**relative à la lutte contre les mariages
et les cohabitations de complaisance**

PROPOSITION DE LOI

**relative à la lutte
contre les mariages de complaisance
et la cohabitation de complaisance**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

3 april 2013

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Rosaline MOUTON**

WETSONTWERP

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek,
het Strafwetboek, het Gerechtelijk Wetboek,
de wet van 15 december 1980
betreffende de toegang tot het grondgebied,
het verblijf, de vestiging en de verwijdering
van vreemdelingen en de wet
van 31 december 1851 betreffende
de consulaten en de consulaire rechtsmacht,
met het oog op de strijd tegen
de schijnhuwelijken en
de schijn-wettelijke samenwoningen**

(art. 1 tot 15 en 22)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**over de aanpak van schijnhuwelijken
en schijnsamenwoning**

WETSVOORSTEL

**betreffende de strijd
tegen de schijnhuwelijken
en schijnsamenwoning**

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Kristien Van Vaerenbergh

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Sophie De Wit, Koenraad Degroote, Sarah Smeyers, Kristien Van Vaerenbergh
PS	Valérie Déom, Mohammed Jabour, André Perpète, Özlem Özen
CD&V	Sonja Becq, Raf Terwingen
MR	Philippe Goffin, Marie-Christine Marghem
sp.a	Renaat Landuyt
Ecolo-Groen	Stefaan Van Hecke
Open Vld	Carina Van Cauter
VB	Bert Schoofs
cdH	Christian Brotcorne

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Siegfried Bracke, Daphné Dumery, Theo Francken, Miranda Van Eetvelde, Ben Weyts
Thierry Giet, Karine Lalieux, Yvan Mayeur, N
Stefaan De Clerck, Gerald Kindermans, Liesbeth Van der Auwera
Corinne De Permentier, Denis Ducarme, Charles Michel
Rosaline Mouton, Peter Vanvelthoven
Juliette Boulet, Fouad Lahssaini
Patrick Dewael, Sabien Lahaye-Battheu
Gerolf Annemans, Peter Logghe
Joseph George, Benoît Lutgen

C. — Membre sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigd lid:

INDEP-ONAFH Laurent Louis

N-VA	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>	Afkorting	:	<i>Parlementair document van de 53e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
PS	:	<i>Parti Socialiste</i>	QRVA:	:	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>	CRIV:	:	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
CD&V	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>	CRABV:	:	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
sp.a	:	<i>socialistische partij anders</i>	CRIV:	:	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
Ecolo-Groen	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>			<i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
Open Vld	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>	PLEN:	:	<i>Plenum</i>
VB	:	<i>Vlaams Belang</i>	COM:	:	<i>Commissievergadering</i>
cdH	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>	MOT:	:	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>
FDF	:	<i>Fédéralistes Démocrates Francophones</i>			
LDD	:	<i>Lijst Dedecker</i>			
MLD	:	<i>Mouvement pour la Liberté et la Démocratie</i>			

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<p>Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be e-mail : publications@lachambre.be</p>	<p>Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be</p>

PROPOSITION DE LOI

modifiant la législation
en ce qui concerne la lutte
contre les mariages de complaisance

PROPOSITION DE LOI

visant à rendre plus efficace
la lutte contre les mariages
de complaisance et à lutter contre les
cohabitations légales de complaisance

PROPOSITION DE LOI

modifiant le Code civil en ce qui concerne
le partenariat de complaisance

PROPOSITION DE LOI

modifiant la législation relative au mariage en
ce qui concerne la répression du mariage
de complaisance

PROPOSITION DE LOI

instituant une banque de données
et élargissant les compétences
des postes consulaires
en vue de lutter contre les mariages simulés

PROPOSITION DE LOI

relevant le taux de la peine
pour les mariages de complaisance

PROPOSITION DE LOI

modifiant le Code civil
en ce qui concerne l'instauration
d'un délai d'attente
après un refus de célébrer le mariage

PROPOSITION DE LOI

modifiant le Code civil en ce qui concerne
la cohabitation de complaisance

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wetgeving
wat de strijd tegen
schijnhuwelijken betreft

WETSVOORSTEL

tot efficiëntere bestrijding
van schijnhuwelijken
en ter bestrijding
van schijnwettelijke samenwoning

WETSVOORSTEL

tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek
wat het schijnpartnerschap betreft

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wetgeving betreffende
het huwelijk wat de beteugeling van het
schijnhuwelijk betreft

WETSVOORSTEL

tot oprichting van een gegevensbank
en ter verruiming van de bevoegdheden
van de consulaire posten,
teneinde schijnhuwelijken tegen te gaan

WETSVOORSTEL

tot verhoging van de strafmaat
voor schijnhuwelijken

WETSVOORSTEL

tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek
wat betreft de invoering
van een wachttijd na een eerdere weigering
van de huwelijksvoltrekking

WETSVOORSTEL

tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek
wat betreft de schijnsamenwoning

SOMMAIRE	Page	INHOUD	Blz.
I. Procédure	5	I. Procedure	5
II. Exposés introductifs	6	II. Inleidende uiteenzettingen	6
III. Discussion générale	14	III. Algemene bespreking.....	14
IV. Discussion des articles et votes	27	IV. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	27

Documents précédents:

Doc 53 **2673/ (2012/2013):**

- 001: Projet de loi.
- 002 à 005: Amendements.
- 006: Rapport.

Doc 53 **0270/ (S.E. 2010):**

- 001: Proposition de résolution de Mmes Lanjri et Dierick.

Doc 53 **0481/ (2010/2011):**

- 001: Proposition de loi de Mme Van Cauter et consorts.

Doc 53 **0718/ (2010/2011):**

- 001: Proposition de loi de Mme Lanjri et consorts.

Doc 53 **0782/ (2010/2011):**

- 001: Proposition de loi de M. Bacquelaine et consorts.

Doc 53 **0820/ (2010/2011):**

- 001: Proposition de loi de Mme Smeyers et consorts.

Doc 53 **0890/ (2010/2011):**

- 001: Proposition de loi de M. Logghe et consorts.

Doc 53 **1102/ (2010/2011):**

- 001: Proposition de loi de M. Giet et consorts.

Doc 53 **1856/ (2010/2011):**

- 001: Proposition de loi de MM. Annemans, Schoofs et Logghe.

Doc 53 **1857/ (2010/2011):**

- 001: Proposition de loi de MM. Annemans, Schoofs et Logghe.

Doc 53 **2170/ (2010/2011):**

- 001: Proposition de loi de Mme Lahaye-Battheu et consorts.

Voorgaande documenten:

Doc 53 **2673/ (2012/2013):**

- 001: Wetsontwerp.
- 002 tot 005: Amendementen.
- 006: Verslag.

Doc 53 **0270/ (S.E. 2010):**

- 001: Voorstel van resolutie van de dames Lanjri en Dierick.

Doc 53 **0481/ (2010/2011):**

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Van Cauter c.s.

Doc 53 **0718/ (2010/2011):**

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Lanjri c.s.

Doc 53 **0782/ (2010/2011):**

- 001: Proposition de loi de M. Bacquelaine c.s.

Doc 53 **0820/ (2010/2011):**

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Smeyers c.s.

Doc 53 **0890/ (2010/2011):**

- 001: Wetsvoorstel van de heer Logghe c.s.

Doc 53 **1102/ (2010/2011):**

- 001: Wetsvoorstel van de heer M. Giet c.s.

Doc 53 **1856/ (2010/2011):**

- 001: Wetsvoorstel van de heren Annemans, Schoofs en Logghe.

Doc 53 **1857/ (2010/2011):**

- 001: Wetsvoorstel van de heren Annemans, Schoofs en Logghe.

Doc 53 **2170/ (2010/2011):**

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Lahaye-Battheu c.s.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné les articles 1er à 15 et 22 de ce projet de loi, ainsi que les propositions jointes au cours de ses réunions des 5 et 19 mars 2013.

I.— PROCÉDURE

Aux termes de l'article 1er, le projet de loi à l'examen règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution, à l'exception des articles 4, 8, 13, 14, 15, 16 et 21 qui règlent une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

La commission estime cependant que les modifications envisagées de:

- l'article 167 du Code civil (art. 4 du projet de loi);
- l'article 569 du Code judiciaire (art. 14 du projet de loi);
- l'article 587, 9°, du Code judiciaire (art. 15 du projet de loi);

ainsi que les articles suivants à insérer:

- l'article 1476^{quater} dans le Code civil (art. 8 du projet de loi);
- l'article 391^{octies} dans le Code pénal (art. 13 du projet de loi);
- l'article 20/1 dans la loi du 31 décembre 1851 sur les consulats et la juridiction consulaire (art. 16 du projet de loi);
- l'article 79^{quater} dans la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (art. 21 du projet de loi);

ne peuvent être considérés comme des matières qui entraînent une modification structurelle des compétences des cours et tribunaux visée à l'article 77 de la Constitution.

Votre commission a dès lors décidé, le 5 mars 2013, de faire application de l'article 72.2, alinéa 2, du Règlement de la Chambre des représentants.

Cette disposition du Règlement est rédigée comme suit:

“Au cas où, dans un projet ou une proposition de loi qui relève, en vertu de son article 1er, d'une des trois procédures législatives visées à l'article 74, à l'article 77 ou à l'article 78 de la Constitution, des dispositions sont proposées qui relèvent d'une autre de ces trois

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft de artikelen 1 tot 15 en 22 van dit wetsontwerp en de toegevoegde voorstellen besproken tijdens haar vergaderingen van 5 en 19 maart 2013.

I. — PROCEDURE

Zoals aangegeven in artikel 1, regelt het betrokken wetsontwerp een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet, met uitzondering van de artikelen 4, 8, 13, 14, 15, 16 en 21 die een aangelegenheid regelen als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

De commissie is evenwel van oordeel dat de voorgenomen wijzigingen van:

- artikel 167 van het Burgerlijk Wetboek (art. 4 van het wetsontwerp);
- artikel 569 van het Gerechtelijk Wetboek (art. 14 van het wetsontwerp);
- artikel 587, 9°, van het Gerechtelijk Wetboek (art. 15 van het wetsontwerp);

alsook het nieuw in te voegen:

- artikel 1476^{quater} in het Burgerlijk Wetboek (art. 8 van het wetsontwerp);
- artikel 391^{octies} in het Strafwetboek (art. 13 van het wetsontwerp);
- artikel 20/1 in de wet van 31 december 1851 betreffende de consulaten en de consulaire rechtsmacht (art. 16 van het wetsontwerp);
- artikel 79^{quater} in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (art. 21 van het wetsontwerp);

niet beschouwd kunnen worden als aangelegenheden die een structurele wijziging van de bevoegdheden van de hoven en rechtbanken als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet teweegbrengen.

Bijgevolg heeft uw commissie op 5 maart 2013 beslist artikel 72.2, tweede lid, van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers toe te passen.

Die reglements bepaling luidt als volgt:

“Ingeval een wetsontwerp of -voorstel, dat luidens zijn eerste artikel ressorteert onder een van de drie wetgevende procedures als bedoeld in artikel 74, artikel 77 of artikel 78 van de Grondwet, bepalingen bevat die onder een andere van die drie procedures

procédures, ces dispositions sont disjointes de ce projet ou de cette proposition de loi.”.

Votre commission a décidé en l'occurrence (sans qu'un amendement ait été présenté formellement) de requalifier le projet de loi comme un projet contenant uniquement des dispositions réglant une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

La commission parlementaire de concertation en a été informée.

II.— EXPOSÉS INTRODUCTIFS

1. Projet de loi modifiant le Code Civil, le Code pénal, le Code judiciaire, la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers et la loi du 31 décembre 1951 sur les consulats et la juridiction consulaire, en vue de la lutte contre les mariages de complaisance et les cohabitations légales de complaisance (DOC 53 2673/001)

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, rappelle que le législateur a engagé la lutte contre les mariages de complaisance à la faveur de la loi du 4 mai 1999 modifiant certaines dispositions relatives au mariage. Cette loi a remplacé la publication des bans par une déclaration de mariage, défini la notion de “mariage de complaisance” et fourni à l'officier de l'état civil une base légale dont il pouvait se prévaloir pour refuser, le cas échéant, de célébrer un mariage de complaisance.

Ensuite, la loi du 12 janvier 2006 a incriminé le “mariage de complaisance” par l'insertion de dispositions spécifiques dans la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

À la suite de cette incrimination et dans un souci de sécurité juridique accrue, le Collège des procureurs généraux a émis, le 1er octobre 2009, une circulaire qui dresse l'inventaire des normes applicables à la problématique des “mariages de complaisance”, sans omettre de préciser le rôle de chaque instance concernée en vue d'une action commune.

L'ensemble de ces instruments a porté ses fruits. Mais, à la suite de l'entrée en vigueur de cet éventail de mesures juridiques, l'autorité a constaté un déplacement du phénomène des “mariages de complaisance” vers les “cohabitations légales de complaisance”.

ressortieren, worden die bepalingen uit dat wetsontwerp of dat voorstel gelicht.”.

Uw commissie heeft in dit geval (zonder formele indiening van een amendement) besloten het wetsontwerp te herkwalficeren als een ontwerp met alleen bepalingen tot regeling van een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

De parlementaire overlegcommissie werd hiervan in kennis gesteld.

II. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

1. Wetsontwerp tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Strafwetboek, het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en de wet van 31 december 1951 betreffende de consulaten en de consulaire rechtsmacht, met het oog op de strijd tegen de schijnhuwelijken en de schijnwettelijke samenwoningen (DOC 53 2673/001)

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, herinnert eraan dat de strijd tegen de schijnhuwelijken door de wetgever werd gestart met de wet van 4 mei 1999 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende het huwelijk. Door deze wet werd de huwelijksaankondiging vervangen door de huwelijksaangifte, het begrip “schijnhuwelijk” werd gedefinieerd en aan de ambtenaar van de burgerlijke stand werd een wettelijke basis gegeven waarop hij zich kon beroepen om in het voorkomend geval, een schijnhuwelijk te weigeren.

Vervolgens heeft de wet van 12 januari 2006 het “schijnhuwelijk” strafbaar gemaakt door specifieke bepalingen in te voeren in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Naar aanleiding van deze strafbaarheidstelling en ten einde meer rechtszekerheid te geven, heeft het College van procureurs-generaal op 1 oktober 2009 een omzendbrief opgesteld die een inventaris maakt van de normen die van toepassing zijn op de problematiek van de “schijnhuwelijken”, zonder na te laten de rol van elke betrokken instantie te verduidelijken met het oog op een gemeenschappelijke actie.

Het geheel van deze instrumenten heeft zijn vruchten afgeworpen. Maar, als gevolg van de inwerkingtreding van deze waaier van juridische maatregelen, heeft de overheid opgemerkt dat er een verplaatsing van het fenomeen van de “schijnhuwelijken” naar de “schijnwettelijke samenwoningen” heeft plaatsgevonden.

C'est pour cette raison que l'accord de gouvernement a annoncé l'intensification de la lutte contre les mariages de complaisance et la cohabitation légale de complaisance. Le projet de loi à l'examen met cette intensification à exécution.

Le projet de loi concerne tant la phase précédant la conclusion du mariage ou la déclaration de cohabitation légale, au niveau préventif, que la phase qui suit en intervenant sur le plan de l'annulation et de la sanction. Il est également tenu compte des mariages conclus à l'étranger en habilitant légalement les postes consulaires à délivrer des certificats de non-empêchement à mariage. Les mesures concernent aussi les mariages forcés et les cohabitations légales.

Il en résulte que tant le Code civil, le Code judiciaire, le Code pénal, la loi sur les étrangers que la loi sur les consulats et la juridiction consulaire doivent être modifiés.

La première version du texte qui a été soumise pour avis au Conseil d'État a été relativement bien accueillie par cette instance, dont les critiques portaient principalement sur des aspects plutôt techniques. Les considérations plus générales concernaient notamment la définition de la cohabitation légale de complaisance et le statut des personnes appelées en intervention forcée lorsque le juge pénal souhaite procéder à l'annulation. Au cours de la discussion du projet, il s'avérera qu'il a été donné suite à presque toutes les observations du Conseil d'État.

En ce qui concerne l'amélioration des mesures existantes relatives aux mariages de complaisance, un certain nombre de modifications sont apportées au Code civil. La plus importante est la possibilité de prolonger les délais pour réaliser les enquêtes.

L'officier de l'état civil dispose d'un délai d'un mois pour établir l'acte de déclaration de mariage. Ce délai peut être prolongé de deux mois en cas de doute sur la validité et l'authenticité des documents. Ceci est une mesure qui, combinée à l'obligation pesant sur l'officier de l'état civil de délivrer un accusé de réception lors de la réception des documents requis, offre davantage de sécurité juridique aux futurs époux.

De plus, le délai actuel de deux mois pendant lequel la célébration du mariage peut être suspendue, pourra être prolongé de trois mois, afin de donner au parquet le temps nécessaire pour procéder à une enquête sérieuse.

Het is om die reden dat in het regeerakkoord de opdrijving van de strijd tegen de schijnhuwelijken en de schijnwettelijke samenwoning werd aangekondigd. Dit wetsontwerp geeft hier uitvoering aan.

Het wetsontwerp heeft zowel betrekking op de fase voorafgaand aan de sluiting van het huwelijk of het afleggen van de wettelijke samenwoning, dus preventief, als op de fase nadien door in te grijpen op het vlak van de nietigverklaring en de bestrafing. Er wordt ook rekening gehouden met de huwelijken gesloten in het buitenland, door de consulaire posten wettelijk de bevoegdheid te geven om attesten van geen huwelijksbeletsel af te geven. De maatregelen hebben ook betrekking op de gedwongen huwelijken en wettelijke samenwoningen.

Het gevolg is dat het Burgerlijk Wetboek, het Gerechtelijk Wetboek, het Strafwetboek, de Vreemdelingenwet en de wet betreffende de consulaten en de consulaire rechtsmacht moeten worden gewijzigd.

De eerste versie van de tekst die voor advies aan de Raad van State werd voorgelegd werd door deze instantie relatief goed onthaald en de kritiek had voornamelijk betrekking op eerder technische aspecten. De meer algemene overwegingen hadden onder meer betrekking op de definitie van de schijnwettelijke samenwoning en het statuut van de personen die tot gedwongen tussenkomst worden geroepen wanneer de strafrechter tot de nietigverklaring wil overgaan. Tijdens de bespreking van het ontwerp zal blijken dat aan nagenoeg alle opmerkingen van de Raad van State gevolg werd gegeven.

Ter verbetering van de bestaande maatregelen in verband met de schijnhuwelijken worden aan het Burgerlijk Wetboek een aantal wijzigingen aangebracht. De belangrijkste daarvan is de mogelijkheid de termijnen voor het verrichten van onderzoeken te verlengen.

De ambtenaar van de burgerlijke stand beschikt over een termijn van een maand om de akte van huwelijksaangifte op te maken. Die termijn kan met twee maanden worden verlengd wanneer wordt getwijfeld aan de geldigheid en de echtheid van de documenten. Dank zij deze maatregel, gekoppeld aan de verplichting voor de ambtenaar van de burgerlijke stand een ontvangstbewijs af te geven bij de inontvangstneming van de vereiste stukken, krijgen de toekomstige echtgenoten meer rechtszekerheid.

Bovendien zal de huidige termijn van twee maanden gedurende welke de voltrekking van het huwelijk kan worden uitgesteld, met drie maanden worden verlengd ten einde het parket de nodige tijd te geven om een grondig onderzoek te voeren.

Comme l'accord de gouvernement le prévoit, la cohabitation légale de complaisance sera traitée dans la mesure du possible de la même manière que le mariage de complaisance. Cela implique tout d'abord de la définir. La définition proposée est celle suggérée par le Conseil d'État et paraphrase celle du mariage de complaisance.

Le texte stipule qu'il n'y a pas de cohabitation légale lorsque, bien que la volonté des parties de cohabiter légalement ait été exprimée, il ressort d'une combinaison de circonstances que l'intention de l'une des parties au moins vise uniquement l'obtention d'un avantage en matière de séjour, lié au statut de cohabitant légal. Suite à l'avis du Conseil d'État, la cohabitation légale forcée a également été définie.

Comme pour le mariage, l'officier de l'état civil pourra surseoir à acter la déclaration de cohabitation légale en tenant compte des mêmes délais, afin de pouvoir requérir l'avis du parquet et le cas échéant, refuser la cohabitation légale. La cohabitation légale pourra désormais être annulée si par la suite, il s'avère qu'il s'agit d'une cohabitation légale de complaisance.

En outre, le projet prévoit plusieurs nouvelles mesures concernant le mariage et la cohabitation légale.

En vue d'améliorer l'intégration entre les différentes procédures, il est prévu que le refus et l'annulation d'un mariage ou d'une cohabitation légale sont notifiés à toutes les instances concernées, comme par exemple l'Office des étrangers.

En ce qui concerne l'intégration des procédures, le projet de loi à l'examen instaure également une innovation dans notre système juridique. Le juge pénal pourra en effet désormais prononcer la mesure civile que constitue l'annulation. Le Conseil d'État a formulé à cet égard des recommandations utiles concernant le statut des personnes appelées en intervention forcée et le projet a été adapté en ce sens.

Il importe par ailleurs d'adapter les dispositions pénales, car celles-ci ne sont actuellement pas de nature à effrayer des auteurs potentiels et elles sont dès lors dépourvues du caractère dissuasif inhérent à une mesure pénale. Les peines d'emprisonnement et les amendes sont substantiellement relevées et elles s'appliquent tant au mariage qu'à la cohabitation légale de complaisance.

Zoals bepaald in het regeerakkoord zal de schijnwettelijke samenwoning in de mate van het mogelijke behandeld worden zoals het schijnhuwelijk. Dat impliceert in de eerste plaats dat aan die samenwoning een sluitende definitie wordt gegeven. De voorgestelde definitie is die welke door de Raad van State werd gesuggereerd en is een parafrase van die van het schijnhuwelijk.

De tekst bepaalt dat er geen wettelijke samenwoning is wanneer, niettegenstaande de partijen te kennen hebben gegeven wettelijk te willen samenwonen, uit een geheel van omstandigheden blijkt dat ten minste een van de partijen er uitsluitend op uit is een aan de status van wettelijk samenwonende verbonden voordeel op het vlak van verblijf te verkrijgen. Als een uitvloeisel van het advies van de Raad van State werd ook een definitie uitgewerkt van de gedwongen wettelijke samenwoning.

Net als voor het huwelijk, zal de ambtenaar van de burgerlijke stand, binnen dezelfde termijnen, de melding van de aangifte van wettelijke samenwoning kunnen uitstellen om het advies van het parket te kunnen inwinnen en desnoods de wettelijke samenwoning kunnen weigeren. De wettelijke samenwoning zal voortaan nietig kunnen worden verklaard als naderhand blijkt dat het om een schijnwettelijke samenwoning gaat.

Daarnaast worden een aantal nieuwe maatregelen voorzien die betrekking hebben op het huwelijk en de wettelijke samenwoning.

Met het oog op een betere onderlinge integratie van de verschillende procedures, wordt voorzien dat de weigering en de nietigverklaring van een huwelijk of een wettelijke samenwoning ter kennis worden gebracht van alle betrokken instanties, zoals bijvoorbeeld de Dienst Vreemdelingenzaken.

Met betrekking tot die integratie van de procedures voert dit wetsontwerp ook een nieuwigheid in ons rechtssysteem in. De strafrechter zal voortaan immers de burgerlijke maatregel van de nietigverklaring kunnen uitspreken. De Raad van State heeft op dat punt nuttige aanbevelingen gedaan over het statuut van de in het geding geroepen partijen en het ontwerp werd hieraan aangepast.

Belangrijk is ook dat de strafbepalingen aangepast worden. De huidige strafbepalingen zijn immers niet van die aard dat ze potentiële daders afschrikken en gaan dus voorbij aan het ontradend karakter van een strafbepaling. De gevangenisstraffen en geldboetes worden substantieel verhoogd en gelden zowel voor het huwelijk als voor de wettelijke samenwoning.

Le projet prévoit en outre explicitement la possibilité, pour l'Office des étrangers, d'assortir une décision d'éloignement prise à l'encontre d'un étranger auquel le droit de séjour est retiré en raison du fait qu'il a conclu un mariage ou une cohabitation légale de complaisance, d'une interdiction d'entrée de cinq ans.

Enfin, les postes consulaires de carrière seront habilités à délivrer des certificats de non-empêchement à mariage à des Belges qui veulent contracter un mariage à l'étranger lorsque la délivrance d'un tel certificat est requis par le droit de ce pays. S'il n'est pas satisfait aux qualités et conditions requises pour pouvoir contracter mariage ou en cas de doutes sérieux, le poste consulaire de carrière pourra surseoir à la délivrance du certificat et transmettre la demande au procureur du Roi compétent qui se prononcera sur la délivrance de ce certificat. De cette façon, on peut empêcher également que des mariages de complaisance soient célébrés à l'étranger.

2. Proposition de résolution relative à la lutte contre les mariages et les cohabitations de complaisance (DOC 53 0270/001)

Mme Nahima Lanjri, co-auteure de la proposition de résolution, indique que le texte proposé recommande au gouvernement de prendre une série d'initiatives visant à renforcer la lutte contre les mariages et les cohabitations de complaisance et à se doter d'instruments permettant de mieux cerner le phénomène. Il est renvoyé pour le reste aux développements de la proposition de résolution.

3. Proposition de loi relative à la lutte contre les mariages de complaisance et la cohabitation de complaisance (DOC 53 0481/001)

Mme Carina Van Cauter, auteure principale de la proposition de loi, souligne que le texte qu'elle propose vise à améliorer la lutte contre les mariages de complaisance et la cohabitation de complaisance.

Les mesures proposées comprennent la création d'une banque de données centrale regroupant toutes les données utiles relatives aux mariages de complaisance ou aux tentatives de mariage de complaisance à l'échelle nationale, la prolongation à six mois des délais d'enquête du ministère public et la désignation d'un magistrat de référence, l'extension des compétences des postes consulaires afin d'examiner la force probante des documents étrangers, une annulation accélérée du

Bovendien voorziet het ontwerp expliciet in de mogelijkheid voor de Dienst Vreemdelingenzaken om een verwijderingbeslissing gepaard te laten gaan met een inreisverbod van 5 jaar wanneer een einde wordt gesteld aan het verblijf van een vreemdeling omdat hij zich schuldig heeft gemaakt aan een schijnhuwelijk of een schijnwettelijke samenwoning.

Tot slot zullen de consulaire beroepsposten ertoe worden gemachtigd attesten van geen huwelijksbeletsel af te geven aan Belgen die in het buitenland een huwelijk willen aangaan, wanneer het rechtssysteem van het land in kwestie zo een attest eist. Indien niet voldaan wordt aan de vereiste hoedanigheden en voorwaarden om een huwelijk aan te gaan of indien sprake is van ernstige twijfels, kan de consulaire beroepspost het afgeven van een dergelijk attest uitstellen en het verzoek doorsturen naar de procureur des Konings, die vervolgens een beslissing neemt. Op die manier kan ook worden voorkomen dat schijnhuwelijken in het buitenland worden voltrokken.

2. Voorstel van resolutie over de aanpak van schijnhuwelijken en schijnsamenwoning (DOC 53 0270/001)

Mevrouw Nahima Lanjri, mede-indienster van het voorstel van resolutie, geeft aan dat de voorgestelde tekst de regering aanbeveelt een aantal initiatieven te nemen om de strijd tegen schijnhuwelijken en schijnsamenwoning op te voeren en instrumenten aan te reiken om het fenomeen beter in kaart te brengen. Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting bij het voorstel van resolutie.

3. Wetsvoorstel betreffende de strijd tegen de schijnhuwelijken en schijnsamenwoning (DOC 53 0481/001)

Mevrouw Carina Van Cauter, hoofdindienster van het wetsvoorstel, onderlijnt dat de door haar voorgestelde tekst, een betere bestrijding van schijnhuwelijken en schijnsamenwoningen beoogt.

De voorgestelde maatregelen omvatten de oprichting van een centrale gegevensbank met alle nuttige gegevens met betrekking tot schijnhuwelijken of pogingen tot schijnhuwelijken op nationaal niveau, de verlenging tot zes maanden van de onderzoekstermijnen van het openbaar ministerie en de aanstelling van een referentiemagistraat, het uitbreiden van de bevoegdheden van de consulaire posten om onderzoek te doen naar de bewijskracht van buitenlandse documenten, een

mariage de complaisance et une expulsion plus rapide de l'étranger en cas de mariage de complaisance.

Une autre nouveauté est la lutte contre la cohabitation de complaisance: par analogie avec le mariage de complaisance, cette proposition de loi prévoit une définition et une incrimination de l'infraction que constituent la cohabitation de complaisance et la cohabitation légale sous contrainte, et la possibilité d'enquête par les postes consulaires et le ministère public.

4. Proposition de loi modifiant la législation en ce qui concerne la lutte contre les mariages de complaisance (DOC 53 0718/001)

Mme Nahima Lanjri (CD&V), auteure principale de la proposition de loi, souligne que la proposition de loi ne vise pas à modifier fondamentalement le cadre légal existant, mais bien à l'améliorer.

Outre la création d'une banque de données centrale, il est proposé de prolonger la surséance à la célébration du mariage visée à l'article 167, alinéa 2, du Code civil afin de donner suffisamment de temps au procureur du Roi pour procéder à une enquête et formuler son avis. Une dernière mesure concerne les compétences des postes consulaires

5. Proposition de loi visant à rendre plus efficace la lutte contre les mariages de complaisance et à lutter contre les cohabitations légales de complaisance (DOC 53 0782/001)

Mme Jacqueline Galant (MR), coauteure de la proposition de loi, fait observer que la proposition de loi à l'examen poursuit les mêmes objectifs que le projet de loi (DOC 53 2673/001).

Les auteurs proposent en outre la création d'une banque de données centrale.

6. Proposition de loi modifiant le Code civil en ce qui concerne le partenariat de complaisance (DOC 53 0820/001)

Mme Sarah Smeyers (N-VA), auteure principal de la proposition de loi, précise qu'à l'heure actuelle, il n'existe pas de définition légale, ni d'interdiction, du "partenariat de complaisance". Il en va autrement pour le mariage: les articles 146bis et 167 du Code civil prévoient que le mariage ne peut être célébré si l'intention de l'un au moins des époux n'est manifestement pas la

snellere vernietiging van het schijnhuwelijk en een snellere uitwijzing van de vreemdeling bij schijnhuwelijk.

Nieuw is ook het bestrijden van schijnsamenwoning: naar analogie met het schijnhuwelijk voorziet dit wetsvoorstel in een definitie en strafbaarstelling van het misdrijf van schijnsamenwoning en van wettelijke samenwoning onder dwang, en de mogelijkheid tot onderzoek door de consulaire posten en het openbaar ministerie.

4. Wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving wat de strijd tegen schijnhuwelijken betreft (DOC 53 0718/001)

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V), hoofdindienster van het wetsvoorstel, wijst erop dat het wetsvoorstel geen fundamentele wijziging van het bestaande wettelijk kader beoogt, maar wel een verbetering ervan.

Naast de oprichting van een centrale gegevensbank wordt voorgesteld om het uitstel van de voltrekking van het huwelijk bedoeld in artikel 167, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek te verlengen teneinde de procureur des Konings voldoende tijd te geven om zijn onderzoek te voeren en zijn advies te formuleren. Een laatste maatregel heeft betrekking op de bevoegdheden van de consulaire posten.

5. Wetsvoorstel tot efficiëntere bestrijding van schijnhuwelijken en ter bestrijding van schijnwettelijke samenwoning (DOC 53 0782/001)

Mevrouw Jacqueline Galant (MR), mede-indienster van het wetsvoorstel, merkt op dat dit wetsvoorstel dezelfde doestellingen nastreeft als het wetsontwerp (DOC 53 2673/001).

Bovendien stellen de indieners eveneens voor om een centrale gegevensbak op te richten.

6. Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat het schijnpartnerschap betreft (DOC 53 0820/001)

Mevrouw Sarah Smeyers (N-VA), hoofdindienster van het wetsvoorstel, verduidelijkt dat er tot op vandaag geen wettelijke definitie, noch een verbod op "schijnpartnerschap" bestaat. Voor het huwelijk is dit wel het geval: de artikelen 146bis en 167 van het Burgerlijk Wetboek bepalen dat het huwelijk niet kan worden voltrokken wanneer het er kennelijk niet op gericht is een duurzame

création d'une communauté de vie durable, mais vise uniquement l'obtention d'un avantage en matière de séjour, lié au statut d'époux.

La proposition de loi à l'examen vise à combler la lacune existant aujourd'hui au niveau de la cohabitation légale. Les officiers de l'état civil ne sont pas habilités à exécuter un contrôle du domicile dans le cadre d'une déclaration de cohabitation légale. L'Office des étrangers peut y procéder, mais ne le fait apparemment pas de façon systématique.

Il en résulte que beaucoup de "faux couples" cohabitent légalement pendant trois ans et mettent ensuite un terme à cette cohabitation, s'étant ainsi créé un droit de séjour permanent.

En l'absence de base légale, aucun permis de séjour n'a été refusé pour cause de "partenariat de complaisance". En octobre 2008, en concertation avec l'Office des étrangers, on a proposé aux officiers de l'état civil et au parquet de refuser le partenariat projeté, en cas de cohabitation de complaisance manifeste, sur la base des principes généraux du droit tels que l'interdiction de la fraude ou de l'abus de droit.

Dès lors que partenariat de complaisance et mariage de complaisance doivent être traités sur un pied d'égalité, nous proposons d'inscrire dans le Code civil des dispositions analogues à celles incriminant le mariage blanc.

7. Proposition de loi modifiant la législation relative au mariage en ce qui concerne la répression du mariage de complaisance (DOC 53 0890/001)

M. Peter Logghe (VB), coauteur de la proposition de loi, constate que le nombre de mariages de complaisance a fortement augmenté ces dernières années. C'est la raison pour laquelle il est proposé de durcir les sanctions et les conséquences en matière de droit de séjour pour la conclusion d'un mariage de complaisance. Les auteurs de la proposition de loi entendent également faciliter la déchéance de la nationalité belge qui a été acquise par le biais d'un mariage de complaisance.

levensgemeenschap tot stand te brengen, maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat is verbonden aan de staat van gehuwde.

Dit wetsvoorstel beoogt tegemoet te komen aan de lacune die er op heden is bij de wettelijke samenwoning. Ambtenaren van de burgerlijke stand hebben geen bevoegdheid om bij een verklaring van wettelijke samenwoning een woonstcontrole uit te voeren. De Dienst Vreemdelingenzaken kan dit wel doen, maar voert dit blijkbaar niet stelselmatig uit.

Dit heeft tot gevolg dat tal van "valse koppels" drie jaar wettelijk samenwonen om daarna deze samenwoning te verbreken, waardoor zij voor zichzelf wel een duurzaam verblijfsrecht gecreëerd hebben.

Zonder wettelijke basis werden als dusdanig geen verblijfsvergunningen geweigerd wegens "schijnpartnerschap". In oktober 2008 werd, in overleg met de Dienst Vreemdelingenzaken, aan de ambtenaren van de burgerlijke stand en het parket, voorgesteld dat het voorgenomen partnerschap zou geweigerd worden in geval van duidelijke schijnsituatie op grond van algemene rechtsbeginselen zoals het verbod van fraude of rechtsmisbruik.

Gezien het schijnpartnerschap op dezelfde wijze als het schijnhuwelijk moet worden aangepakt, wordt voorgesteld de bepalingen in verband met het schijnhuwelijk naar analogie met het schijnpartnerschap op te nemen in de wet.

7. Wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving betreffende het huwelijk wat de beteugeling van het schijnhuwelijk betreft (DOC 53 0890/001)

De heer Peter Logghe (VB), mede-indiener van het wetsvoorstel, stelt vast dat het aantal schijnhuwelijken de laatste jaren sterk is toegenomen. Er wordt daarom voorgesteld de strafmaat en de verblijfsrechtelijke gevolgen voor het sluiten van een schijnhuwelijk te verstrengen. Daarnaast beoogt het wetsvoorstel het ontnemen van de Belgische nationaliteit die op basis van een schijnhuwelijk werd verworven, te vergemakkelijken.

8. Proposition de loi instituant une banque de données et élargissant les compétences des postes consulaires en vue de lutter contre les mariages simulés (DOC 53 1102/001)

M. Mohammed Jabour (PS) souligne que la proposition de loi déposée par les membres de son groupe afin de lutter contre les mariages simulés poursuit deux objectifs: d'une part, la création d'une banque de données fournissant aux acteurs concernés les informations utiles sur les antécédents éventuels des futurs époux en matière de mariage simulé et, d'autre part, l'élargissement des compétences des postes consulaires.

9. Proposition de loi relevant le taux de la peine pour les mariages de complaisance (DOC 53 1856/001)

M. Peter Logghe (VB), coauteur de la proposition de loi, explique que cette proposition de loi vise à alourdir sensiblement les peines applicables aux mariages de complaisance. L'infraction principale sera désormais punie d'une peine de prison d'un mois à cinq ans et le montant maximal de l'amende est porté à 2 000 euros. L'amende n'est en outre plus facultative, elle est obligatoire.

De même, le ou la partenaire qui reçoit une somme d'argent en rétribution pour la conclusion d'un mariage de complaisance sera sanctionné(e) plus sévèrement. Il en va de même pour la personne qui recourt à des violences ou à des menaces à l'égard d'une personne pour la contraindre à conclure un mariage de complaisance.

Enfin, les tentatives visant à commettre l'un desdits délits seront également réprimées plus sévèrement.

10. Proposition de loi modifiant le Code civil en ce qui concerne l'instauration d'un délai d'attente après un refus de célébrer le mariage (DOC 53 1857/001)

M. Peter Logghe (VB), co-auteur de la proposition de loi, constate qu'il est difficile de lutter contre les mariages de complaisance car rien n'empêche des candidats au mariage d'introduire, après un refus, une nouvelle demande de mariage avec le même partenaire ou un nouveau partenaire dans une autre commune.

Les auteurs proposent dès lors d'imposer aux intéressés qui se sont vu refuser le mariage un délai d'attente d'un an avant de pouvoir introduire une nouvelle

8. Wetsvoorstel tot oprichting van een gegevensbank en ter verruiming van de bevoegdheden van de consulaire posten, teneinde schijnhuwelijken tegen te gaan (DOC 53 1102/001)

De heer Mohammed Jabour (PS) geeft aan dat dit wetsvoorstel door leden van zijn fractie werd ingediend om schijnhuwelijken tegen te gaan. Het wetsvoorstel heeft een tweeledige doelstelling: eensdeels ligt het in de bedoeling een gegevensbank op te richten die aan de betrokken actoren dienstige informatie verstrekt over de eventuele antecedenten van de aanstaande echtgenoten, en anderdeels de bevoegdheden van de consulaire posten te verruimen.

9. Wetsvoorstel tot verhoging van de strafmaat voor schijnhuwelijken (DOC 53 1856/001)

De heer Peter Logghe (VB), mede-indiener van het wetsvoorstel, legt uit dat dit wetsvoorstel ertoe strekt de straffen voor schijnhuwelijken aanzienlijk te verhogen. Het hoofddelict wordt voortaan gestraft met gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en het maximum van de geldboete wordt op 2 000 euro gebracht. De geldboete is bovendien niet langer facultatief, maar verplicht.

Ook de partner die een geldsom ontvangt als vergoeding voor het sluiten van een schijnhuwelijk, wordt strenger gestraft. Hetzelfde geldt voor wie gebruik maakt van geweld of bedreiging tegen een persoon om die persoon tot het aangaan van een schijnhuwelijk te dwingen.

Ten slotte worden eveneens de straffen op poging tot één van de voornoemde misdrijven verhoogd.

10. Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat betreft de invoering van een wachttijd na een eerdere weigering van de huwelijksvoltrekking (DOC 53 1857/001)

De heer Peter Logghe (VB), mede-indiener van het wetsvoorstel, merkt op dat de bestrijding van schijnhuwelijken bemoeilijkt wordt omdat niets de betrokkenen belet om na een huwelijksweigering in een andere gemeente een nieuwe aanvraag in te dienen met dezelfde of met een nieuwe partner.

Zij stellen daarom voor om na een eerdere weigering van een huwelijksvoltrekking, een wachttijd van een jaar op te leggen aan kandidaat-echtgenoten alvorens

demande, que cette nouvelle demande soit introduite dans la même commune ou non.

10. Proposition de loi modifiant le Code civil en ce qui concerne la cohabitation de complaisance (DOC 53 2170/001)

Mme Carina Van Cauter (Open Vld), coauteure de la proposition de loi, fait observer que grâce à une législation plus stricte, il est devenu plus difficile, ces dernières années, de faire enregistrer un mariage de complaisance au registre de la population. L'officier de l'état civil détient ainsi un certain pouvoir de contrôle et il peut mener une enquête supplémentaire sur la motivation et les circonstances du mariage. L'officier de l'état civil qui suspecte la complaisance ne peut toutefois pas refuser de faire mention d'une déclaration de cohabitation légale. Celui qui cohabite légalement durant un an peut pourtant, à l'instar des personnes mariées, obtenir un droit de séjour en Belgique de durée indéterminée.

Les auteurs de la proposition de loi à l'examen entendent mettre fin à cette manière de contourner la loi en transposant les dispositions relatives au mariage à la cohabitation légale. De ce fait, il serait désormais possible d'intervenir préventivement dans le cas d'une cohabitation légale également.

zij een nieuwe aanvraag kunnen indienen, ongeacht of ze hun nieuwe aanvraag in dezelfde gemeente doen.

11. Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat betreft de schijnsamenwoning (DOC 53 2170/001)

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld), mede-indienster van het wetsvoorstel, onderstreept dat, dankzij een strengere wetgeving, het de laatste jaren moeilijker is geworden om een schijnhuwelijk te laten registreren in het bevolkingsregister. Zo heeft de ambtenaar van de burgerlijke stand een zekere controlebevoegdheid en kan hij bijkomend onderzoek doen naar de motivatie en omstandigheden van het huwelijk. De ambtenaar van de burgerlijke stand die schijn vermoedt, kan echter niet weigeren om melding te maken van een verklaring van wettelijke samenwoning. Wie gedurende een jaar wettelijk samenwoont kan nochtans, net als gehuwden, een recht op verblijf van onbepaalde duur in België verkrijgen.

De indieners van dit wetsvoorstel willen deze achterpoort sluiten door de bepalingen inzake het huwelijk te transponeren naar de wettelijke samenwoning. Daardoor zou voortaan ook bij wettelijke samenwoning preventief kunnen worden opgetreden.

III. — DISCUSSION GÉNÉRALE

A. Questions et remarques des membres

Pour *Mme Sarah Smeyers (N-VA)*, le fait que la plupart des groupes politiques ont déposé des propositions de loi visant à améliorer la lutte contre les mariages et les cohabitations légales de complaisance démontre qu'il s'agit bien d'une préoccupation qui intéresse l'ensemble de la société.

L'intervenante souligne que le projet de loi à l'examen comporte de nombreux aspects positifs.

Elle cite notamment la précision du délai dans lequel l'officier de l'état civil doit établir l'acte de déclaration de mariage et la possibilité de prolonger ce délai en cas de doutes sur la validité et l'authenticité des documents présentés par les futurs époux. L'inscription dans la loi d'une définition de la cohabitation légale de complaisance et le fait qu'elle sera dorénavant traitée comme le mariage de complaisance peuvent également être salués. La prolongation du délai accordé au parquet pour procéder aux enquêtes est également appréciable.

Mme Smeyers se dit également favorable à l'extension des compétences des postes consulaires qui ne pourront pas délivrer de certificat de non-empêchement à mariage s'il apparaît, après enquête, que le mariage projeté est un mariage de complaisance dans le chef d'une des parties.

Cela étant, le projet de loi contient également certaines lacunes et peut être critiqué sur divers autres points.

Mme Smeyers est d'avis que les peines prévues par le texte en projet sont encore relativement faibles et risquent donc de ne pas être suffisamment dissuasives. Il aurait été préférable de privilégier une plus grande sévérité. Elle se réfère à cet égard à l'amendement n° 6 (DOC 53 2673/002).

En outre, l'article 2 du projet de loi prévoit que lorsque l'officier de l'état civil n'a pas pris de décision dans le délai qui lui est imparti pour se prononcer sur la validité et l'authenticité des documents remis par les futurs époux, il doit établir l'acte de mariage sans délai. Le groupe auquel l'intervenante appartient considère au contraire que l'absence de décision de l'officier de l'état

III. — ALGEMENE BESPREKING

A. Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw Sarah Smeyers (N-VA) wijst erop dat de meeste fracties wetsvoorstellen hebben ingediend die ertoe strekken doeltreffender te kunnen ingaan tegen schijnhuwelijken en gevallen van schijnwettelijke samenwoning. Volgens haar toont dit aan dat het wel degelijk gaat om een aangelegenheid die heel de samenleving aanbelangt.

De spreekster beklemtoont dat het ter bespreking voorliggende wetsontwerp tal van positieve aspecten bevat.

Zij wijst er met name op dat de termijn waarbinnen de ambtenaar van de burgerlijke stand de akte van huwelijksaangifte moet opmaken nu nader is bepaald en dat tevens de mogelijkheid die termijn te verlengen bij twijfel omtrent de geldigheid en de authenticiteit van de door de aanstaande echtgenoten overgelegde documenten. Voorts is het een goede zaak dat in de wet een definitie van het begrip "schijnwettelijke samenwoning" wordt opgenomen en dat dergelijke samenwoning voortaan als een schijnhuwelijk zal worden behandeld. Al evenzeer toe te juichen is de aan het parket toegestane termijnverlenging om het onderzoek te voeren.

Bovendien is mevrouw Smeyers gewonnen voor de bevoegdheidsverruiming van de consulaire posten, die geen attest van "geen huwelijksbeletsel" zullen mogen uitreiken indien na onderzoek blijkt dat het in hoofde van een van de partijen om een schijnhuwelijk gaat.

Desalniettemin vertoont het wetsontwerp ook een aantal lacunes, en zijn tevens een aantal andere aspecten voor kritiek vatbaar.

Mevrouw Smeyers vindt de straffen die de tekst van het wetsontwerp in uitzicht stelt vrij mild; volgens haar dreigen ze dus niet voldoende ontradend te werken. Het ware verkieslijk geweest, mocht de voorkeur zijn gegeven aan een strengere aanpak. In dat verband verwijst zij naar amendement nr. 6 (DOC 53 2673/002).

Voorts voorziet artikel 2 van het wetsontwerp erin dat wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand niet binnen de hem toebedeende termijn een beslissing heeft genomen om zich over de geldigheid en authenticiteit van de door de aanstaande echtgenoten overgelegde documenten uit te spreken, hij de huwelijksakte onverwijld moet opmaken. De fractie waartoe de spreekster

civil devrait plutôt être assimilée à une décision de refus, laquelle devrait être motivée.

Par ailleurs, Mme Smeyers est d'avis qu'il aurait été judicieux d'inscrire dans le projet de loi des dispositions empêchant toute 'cascade' et par conséquent, d'interdire à ceux qui auront dans le passé recouru à un mariage de complaisance de recourir ultérieurement à la figure juridique de la cohabitation légale. Pour ce faire, il serait opportun de permettre à l'officier de l'état civil de refuser immédiatement, dans ce cas, d'acter une déclaration de cohabitation légale.

Le projet de loi aurait par ailleurs du prévoir des dispositions particulières en ce qui concerne le retrait du statut de séjour et l'interdiction pour une durée déterminée d'introduire toute demande de regroupement familial.

M. Peter Logghe (VB) rappelle que le groupe auquel il appartient a toujours eu de nombreuses questions sur le phénomène des mariages de complaisance et des cohabitations de complaisance. L'intervenant se demande si le projet de loi est de nature à résoudre les problèmes de manière satisfaisante. Il se réfère à cet égard aux diverses considérations formulées par les magistrats anversois lors de l'échange de vues organisé le 21 septembre 2011 par les commissions réunies de la Justice, de l'Intérieur et des Affaires sociales (voir DOC 53 1787/001).

M. Logghe observe notamment que l'un des problèmes actuels réside dans l'insuffisance des peines prévues. Certes, le projet de loi à l'examen augmente ces peines mais n'aurait-il pas dû mieux prendre en compte les circonstances aggravantes que constituent les violences et les menaces?

Il juge en outre qu'il conviendrait de durcir les conséquences en matière de droit de séjour, voire de prévoir la déchéance de nationalité.

Par ailleurs, si l'intervenant estime qu'il est positif de définir, dans le Code civil, la notion de "cohabitation légale de complaisance", il rappelle néanmoins que plusieurs magistrats avaient proposé de supprimer la possibilité de recourir à la cohabitation légale pour l'obtention d'un titre de séjour. Pourquoi le gouvernement n'a-t-il pas choisi cette option?

behoort, gaat er integendeel vanuit dat de ontstentenis van enige beslissing door de ambtenaar van de burgerlijke stand veeleer gelijk zou moeten staan met een beslissing tot weigering, die met redenen zou moeten worden omkleed.

Voorts ware het volgens mevrouw Smeyers raadzaam geweest in het wetsontwerp bepalingen op te nemen die ongeacht welke vorm van een "watervalstelsel" voorkomen, en derhalve degenen die in het verleden hun toevlucht hebben genomen tot een schijnhuwelijk, te verbieden vervolgens terug te grijpen naar de rechtsfiguur van de schijnwettelijke samenwoning. Met het oog daarop zou het wenselijk zijn de ambtenaar van de burgerlijke stand toe te staan in dat geval onmiddellijk te weigeren melding te maken van een verklaring van wettelijke samenwoning.

Voorts had het wetsontwerp moeten voorzien in bijzondere bepalingen betreffende de intrekking van de verblijfsstatus, alsook in een verbod om gedurende een welbepaalde termijn enige aanvraag tot gezinshereniging te mogen indienen.

De heer Peter Logghe (VB) herinnert eraan dat zijn fractie altijd veel vragen heeft gehad bij het verschijnen van de schijnhuwelijken en de schijnsamenwoningen. De spreker vraagt zich af of het wetsontwerp de problemen afdoende zal kunnen aanpakken. In dat verband verwijst hij naar de vele bedenkingen die de Antwerpse magistraten hebben geformuleerd tijdens de gedachtewisseling die de verenigde commissies voor de Justitie, Binnenlandse Zaken en Sociale Zaken op 21 september 2011 hebben georganiseerd (zie DOC 53 1787/001).

De heer Logghe merkt met name op dat de ontoereikende strafmaat één van de huidige knelpunten is. Het ter bespreking voorliggende wetsontwerp bepaalt weliswaar dat die strafmaat zal worden opgetrokken, maar de spreker vraagt zich af of het niet beter was geweest rekening te houden met verzwarende omstandigheden, zoals geweld en bedreiging.

Bovendien meent hij dat de gevolgen voor het recht op een verblijfsvergunning zwaarder zouden moeten uitvallen, en dat men zelfs zou moeten kunnen overgaan tot het vervallen verklaren van de nationaliteit.

Dat het begrip "wettelijke schijnsamenwoning" in het Burgerlijk Wetboek wordt gedefinieerd, vindt de spreker voorts een goede zaak. Niettemin wijst hij erop dat een aantal magistraten had geopperd een einde te maken aan de mogelijkheid de wettelijke samenwoning aan te wenden om een verblijfsvergunning te krijgen. Waarom heeft de regering niet voor die optie gekozen?

Enfin, le projet de loi ne permet pas de réagir à un autre type de phénomène à savoir celui qui consiste à faire des tentatives successives — que ce soit dans la même commune ou non — de mariages ou de cohabitations légales de complaisance. Afin de lutter contre ce phénomène, il aurait sans doute été opportun de créer une banque centrale de données.

Mme Christiane Vienne (PS) souligne que le projet de loi à l'examen suscite, dans le chef du groupe auquel elle appartient, trois sujets d'inquiétude et un motif de satisfaction.

Tout d'abord, contrairement au principe *non bis in idem*, applicable en droit pénal, les dispositions du projet de loi instaurent d'une certaine manière une quadruple peine dans la mesure où le mariage de complaisance peut être annulé, qu'une peine d'emprisonnement et une peine d'amende peuvent être prononcées, que la personne concernée peut faire l'objet d'une mesure de refoulement mais également d'une mesure d'interdiction de retour de cinq ans.

L'intervenante cite ensuite un extrait de l'exposé des motifs à savoir le commentaire de l'article 19 en projet où il est stipulé que *“les amendes plus élevées sont avant tout utiles pour sanctionner l'époux qui a permis l'obtention d'un avantage en matière de séjour et qui a sciemment participé au mariage de complaisance. Les amendes ne sont pas de nature à dissuader l'époux qui obtient l'avantage en matière de séjour, étant donné que la plupart du temps ces personnes ne disposant pas de ressources suffisantes. Pour ces dernières, seule une peine d'emprisonnement importante aura un effet dissuasif.”* Mme Vienne juge que cette observation est stigmatisante et discriminante: il est étonnant qu'un tel message soit adressé au juge chargé d'appliquer la loi car, ne l'oublions pas, les travaux préparatoires constituent un fil conducteur pour le magistrat.

L'intervenante constate que le projet de loi confère au juge pénal la compétence d'annuler un mariage ou une cohabitation légale de complaisance. Comme le relève le Conseil d'État, dans son avis, l'octroi d'une compétence civile à une juridiction pénale, telle qu'elle est envisagée constituerait une innovation dans notre droit (voir DOC 53 2673/001, p.36). Le Conseil d'État soulignait à ce sujet qu'il appartenait à l'auteur du projet d'apprécier l'opportunité de modifier la répartition de compétences organisée par la loi et de bien en mesurer les conséquences sur le système général d'organisation des compétences au sein de l'Ordre judiciaire. Le groupe PS s'inquiète quelque peu du recours à une

Ten slotte maakt het wetsontwerp het niet mogelijk in te spelen op een ander verschijnsel, met name dat mensen meermaals pogingen ondernemen om — al dan niet in dezelfde gemeente — een schijnhuwelijk aan te gaan of schijnwettelijk samen te wonen. Om dat verschijnsel aan te pakken, ware het ongetwijfeld wenselijk geweest een centrale databank op te richten.

Mevrouw Christiane Vienne (PS) wijst erop dat haar fractie zich ongerust maakt over drie punten van het ter bespreking voorliggende wetsontwerp, terwijl ze één aspect ziet dat tot tevredenheid strekt.

Eerst en vooral bepaalt het wetsontwerp dat in zekere zin een viervoudige straf kan worden opgelegd, wat in strijd is met het in het strafrecht gehanteerde *non bis in idem*-beginsel: het huwelijk kan nietig worden verklaard, er kan een gevangenisstraf of een geldboete worden opgelegd, de betrokkene kan van het grondgebied worden verwijderd én kan een terugkeerverbod oplopen dat tot vijf jaar kan duren.

Vervolgens citeert de spreekster een uittreksel uit de memorie van toelichting, namelijk de commentaar bij artikel 19 van het wetsontwerp, waarin het volgende wordt aangegeven: *“De hogere geldboetes zijn voornamelijk zinvol om de echtgenoot te straffen die het verblijfsrechtelijk voordeel verschaft en die welbewust aan het schijnhuwelijk meewerkt. De geldboetes zijn niet van aard om de echtgenoot die het verblijfsrechtelijk voordeel bekomt af te schrikken, daar deze personen in de meeste gevallen niet beschikken over voldoende bestaansmiddelen. Voor deze laatsten heeft enkel een aanzienlijke gevangenisstraf een voldoende ontradend effect.”* (DOC 53 2676/001, blz. 17). Volgens de spreekster is deze uitspraak stigmatiserend en discriminerend en wekt het verwondering dat men de rechter die de wet moet toepassen, een dergelijke boodschap meegeeft; men mag immers niet uit het oog verliezen dat de parlementaire voorbereiding een leidraad vormt voor de magistratuur.

De spreekster stelt vast dat het wetsontwerp de strafrechter de bevoegdheid geeft een schijnhuwelijk of een schijn-wettelijke samenwoning nietig te verklaren. Zoals de Raad van State in zijn advies opmerkt, zou de toekenning van een civielrechtelijke bevoegdheid aan een strafgerecht, zoals in het voorontwerp wordt voorgesteld, een nieuwigheid betekenen in het Belgisch recht (zie DOC 53 2673/001, blz. 36). De Raad van State benadrukt in dat verband dat de steller van het voorontwerp dient na te gaan of het opportuun is de bij wet geregelde verdeling van bevoegdheden te wijzigen en de gevolgen ervan voor de algemene regeling inzake de organisatie van de bevoegdheden binnen de rechterlijke

telle innovation ainsi que des conséquences qu'elle pourrait avoir sur la possibilité de se défendre notamment lorsque le couple concerné aurait acheté un bien en commun ou aurait des enfants.

Enfin, Mme Vienne conclut son intervention sur une note positive à savoir qu'il est bon que le projet définisse des délais stricts qui devront être respectés par l'officier de l'état civil.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) souligne qu'en précisant les délais dans lesquels l'officier de l'état civil doit se prononcer sur la validité ou l'authenticité des documents et le mariage doit être célébré, le projet de loi renforce la sécurité juridique des personnes de bonne foi.

Il est exact qu'il existe des abus motivés par la volonté d'obtenir certains avantages notamment en matière de séjour. Il convient de prendre les mesures susceptibles de mettre un terme à de tels abus.

Il est essentiel que l'officier de l'état civil puisse agir de manière proactive, que les postes consulaires voient leurs pouvoirs renforcés et que les peines soient augmentées et soient identiques qu'il s'agisse d'un mariage de complaisance ou d'une cohabitation de complaisance.

Le projet de loi a pour objectif d'intégrer plusieurs procédures de manière à en augmenter la cohérence et à garantir la circulation des informations entre les instances compétentes.

Mme Van Cauter juge pour sa part qu'il n'est nullement question de doubles peines mais bien d'une conséquence logique d'un comportement frauduleux.

Par ailleurs, l'attribution au juge pénal de la compétence d'annulation du mariage ou de la déclaration de cohabitation légale ne modifie en rien les règles de droit civil qui continuent à s'appliquer. Cette nouvelle compétence reconnue au juge pénal doit être saluée sous l'angle de l'économie du procès. Par ailleurs, le projet de loi est rédigé de manière telle qu'il garantit les droits de la défense des parties intéressées à savoir l'époux ou le cohabitant qui n'est pas concerné par les poursuites. En effet, le ministère public pourra appeler ces personnes en intervention forcée, ce qui leur confèrera la qualité de partie à la cause et leur permettra de se défendre contre une mesure d'annulation du mariage ou de la cohabitation légale.

orde goed in te schatten. De PS-fractie is enigszins ongerust dat van zulk een nieuwigheid gebruik wordt gemaakt en ze vreest ook voor de gevolgen die dit kan hebben voor de mogelijkheden van verdediging, indien het betrokken koppel samen een goed heeft aangekocht of kinderen heeft.

Mevrouw Vienne sluit af met een positieve noot: het is een goede zaak, vindt ze, dat het wetsontwerp in strikte termijnen voorziet waar de ambtenaar van de burgerlijke stand zich aan hoort te houden.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) onderstreept dat de vermelding van de termijnen waarbinnen de ambtenaar van de burgerlijke stand zich over de geldigheid of de authenticiteit van de documenten moet uitspreken en waarbinnen het huwelijk moet worden voltrokken, bonafide personen meer rechtszekerheid geeft.

Er is inderdaad sprake van misbruiken waarbij het de bedoeling is aanspraak te kunnen maken op bepaalde voordelen, met name inzake het recht op verblijf. Om met dat soort misbruiken komaf te maken zijn maatregelen nodig.

De ambtenaar van de burgerlijke stand moet proactief kunnen optreden, de consulaire posten moeten meer bevoegdheden krijgen en de straffen moeten strenger worden gemaakt en moeten voor schijnhuwelijken en voor schijn-wettelijke samenwoning hetzelfde zijn.

Het wetsontwerp is erop gericht verschillende procedures te bundelen, wat moet zorgen voor een grotere coherentie en een doeltreffende informatie-uitwisseling tussen de bevoegde instanties.

Mevrouw Van Cauter vindt dan weer dat er helemaal geen sprake is van een dubbele bestraffing; de regeling die wordt voorgesteld is het logische gevolg van frauduleus gedrag.

Dat de strafrechter gemachtigd wordt een huwelijk of een verklaring van wettelijke samenwoning nietig te verklaren, doet overigens niets af aan de burgerrechtelijke regels, want die blijven onverkort van kracht. Die nieuwe bevoegdheid van de strafrechter is proceseconomisch een goede zaak. Het wetsontwerp is overigens zo opgesteld dat de rechten van verdediging van de betrokken partijen, te weten de niet-vervolgde echtgeno(o)t(e) of samenwonende partner, gewaarborgd worden. Het openbaar ministerie kan die personen immers gedwongen in het geding laten tussenkomen, wat hun de hoedanigheid van gedingpartij verleent en hun de mogelijkheid geeft zich tegen een nietigverklaring van het huwelijk of een wettelijke samenwoning te verdedigen.

Enfin, à la remarque de Mme Smeyers selon laquelle il aurait été préférable d'assimiler l'absence de décisions de l'officier de l'État civil à une décision négative, l'intervenante répond que le texte en projet ne fait que reprendre un principe qui est également appliqué dans le cadre du Code de la Nationalité belge.

M. Christian Brotcorne (cdH) juge que le projet de loi contient des choses positives mais pose questions sur certains aspects.

Le fait d'imposer des délais stricts à l'officier de l'état civil a du sens. Assimiler l'absence de décision endéans les délais prescrits à une décision de refus, comme le suggère le groupe N-VA, serait par contre illogique puisque dans pareil cas, l'officier de l'état civil devrait motiver une décision qu'il n'a pas prise.

L'intervenant exprime des doutes quant au caractère dissuasif de l'augmentation des peines. Il en veut pour preuve que la loi de 2006 précitée n'a pas non plus eu les effets escomptés. Les personnes qui sont prêtes à commettre de tels abus ne s'intéressent sans doute pas aux conséquences pénales de leurs actes.

M. Brotcorne juge que l'on pourrait encore renforcer les compétences de l'officier de l'état civil puisque c'est lui qui est en mesure d'apprécier le mieux la situation.

Enfin, concernant l'innovation consistant à octroyer au juge pénal une compétence en matière de droit civil, le Conseil d'État a raison de dire que même si le législateur peut le faire, il devrait réfléchir aux conséquences d'une telle décision. En effet, si l'on peut comprendre cette innovation sous l'angle de la procédure et de la simplification administrative qu'elle permet, elle est toutefois contraire à l'organisation judiciaire actuelle. L'intervenant se demande si pareille innovation est cohérente compte tenu de la future réorganisation judiciaire et de la volonté affichée par la ministre de privilégier une plus grande spécialisation.

Mme Meryem Almaci (Ecolo-Groen) considère que toute personne qui souhaite se marier doit pouvoir le faire. Il est logique toutefois de lutter contre les abus qui touchent bien souvent des femmes vulnérables. Dans ce contexte, l'intervenante juge positif qu'un cadre légal précis ainsi que des délais stricts soient prévus.

Op de opmerking van mevrouw Smeyers dat het beter zou zijn geweest een niet-beslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand gelijk te stellen met een negatieve beslissing, antwoordt de spreekster ten slotte dat de ontwerp tekst niet meer doet dan een principe overnemen dat ook al in het Wetboek van de Belgische nationaliteit van toepassing is.

De heer Christian Brotcorne (cdH) meent dat het wetsontwerp positieve elementen bevat, maar bepaalde aspecten doen bij hem wel vragen rijzen.

Het is zinvol de ambtenaar van de burgerlijke stand strikte termijnen op te leggen. Daarentegen lijkt het niet logisch het ontbreken van een beslissing binnen de opgelegde termijnen gelijk te stellen met een beslissing tot weigering, zoals de N-VA-fractie voorstelt; in dergelijk geval zou de ambtenaar van de burgerlijke stand immers een beslissing moeten motiveren die hij niet heeft genomen.

De spreker twijfelt aan het ontradend effect van de verzwaring van de straffen. Het feit dat de voornoemde wet uit 2006 evenmin de verhoopte impact heeft gehad, bewijst dat volgens hem. Mensen die bereid zijn dergelijk misbruik te plegen, zullen zich wellicht niet bekommeren om de strafrechtelijke gevolgen van hun daden.

De heer Brotcorne meent dat de bevoegdheden van de ambtenaar van de burgerlijke stand nog kunnen worden uitgebreid, aangezien die laatste de situatie het beste kan inschatten.

In verband met de nieuwigheid dat de strafrechter civielrechtelijk bevoegd zou worden, ten slotte, stelt de Raad van State terecht dat de wetgever zulks inderdaad kan doen, maar zich beter zou moeten beraden over de gevolgen van een dergelijke beslissing. Hoewel voor die nieuwigheid begrip valt op te brengen uit het oogpunt van de rechtspleging en de ermee gepaard gaande administratieve vereenvoudiging, staat zij toch haaks op de bestaande gerechtelijke organisatie. De spreker vraagt zich af of een dergelijke vernieuwing wel spoort met de in uitzicht gestelde gerechtelijke reorganisatie en met de wil van de minister om meer werk te maken van een grotere specialisatie.

Mevrouw Meyrem Almaci (Ecolo-Groen) is van mening dat al wie wil huwen, dit ook moet kunnen doen. Niettemin moet de strijd worden aangebonden met misbruik, waarvan vaak kwetsbare vrouwen het slachtoffer zijn. In dat opzicht verheugt het de spreekster dat wordt voorzien in een nauwkeurig afgebakend wettelijk raamwerk, alsook in strikte termijnen.

Par ailleurs, les lacunes de la législation actuelle et l'absence d'uniformité ont eu pour conséquence que de nombreuses personnes ont recouru à la figure juridique de la cohabitation légale.

Il est par conséquent essentiel de créer un cadre légal cohérent permettant de lutter contre les mariages de complaisance ainsi que les cohabitations légales de complaisance.

L'intervenante se dit toutefois interpellée par certaines remarques du Conseil d'État.

Dans son avis, le Conseil remarque que plutôt que d'envisager une modification des effets juridiques actuellement attachés en matière de séjour à la "cohabitation légale", l'auteur du projet choisit de se placer dès le stade de la déclaration de cohabitation légale auprès de l'officier de l'état civil et de transposer à cette institution le régime qu'organise déjà l'article 146*bis* du Code civil pour les mariages de complaisance, de manière à lutter contre les "cohabitations légales de complaisance". Bien que cet objectif soit légitime, le Conseil d'État estime que la disposition à insérer dans le Code civil devrait être formulée de manière à ne pas aboutir à créer une nouvelle condition de validité de la déclaration de cohabitation légale qui ne serait applicable qu'à une partie seulement des personnes concernées (voir DOC 53 2673/001, p.32 et 33).

Le Conseil d'État demande que le législateur réfléchisse à l'opportunité de modifier la répartition de compétences organisée par la loi et de bien en mesurer les conséquences sur le système général d'organisation des compétences au sein de l'Ordre judiciaire (voir DOC 53 2673/001, p.36).

Mme Lahima Lanjri (CD&V) explique que sa proposition de loi n° 718/1 est basée sur les travaux entamés par le ministre Stefaan De Clerck sous le gouvernement précédent. L'intervenante constate avec satisfaction que le gouvernement actuel a poursuivi cette initiative.

Le projet de loi à l'examen concerne non seulement les mariages de complaisance, mais aussi les cohabitations légales de complaisance.

Le droit au mariage, à la cohabitation et à la constitution d'une famille sont des droits universels. Il ne faut cependant pas oublier que ces droits s'accompagnent aussi d'obligations.

Depuis 2006, il est possible de réprimer pénalement les mariages de complaisance. Depuis lors, un grand

Als gevolg van de leemtes in de vigerende wetgeving en het ontbreken van eenvormigheid hebben overigens veel mensen een beroep gedaan op de rechtsfiguur van de wettelijke samenwoning.

Bijgevolg moet worden voorzien in een coherent wetgevend raamwerk, dat het mogelijk maakt zowel schijnhuwelijken als schijn-wettelijke samenwoningen aan te pakken.

De spreekster heeft evenwel vragen bij bepaalde opmerkingen van de Raad van State.

In zijn advies merkt de Raad van State op dat, in plaats van een wijziging te overwegen van de rechtsgevolgen op het stuk van het verblijf die thans verbonden zijn aan de "wettelijke samenwoning", de steller van het ontwerp ervoor kiest om reeds in het stadium zelf van de verklaring van wettelijke samenwoning aan de ambtenaar van de burgerlijke stand in te grijpen en op die rechtsinstelling de regeling toe te passen waarin artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek reeds voorziet voor schijnhuwelijken, teneinde de "schijn-wettelijke samenwoning" te bestrijden. Hoewel die doelstelling wettig is, is de Raad van State van mening dat de bepaling die in het Burgerlijk Wetboek moet worden ingevoegd, aldus moet worden geformuleerd dat ze er niet toe leidt dat een nieuwe voorwaarde wordt gesteld voor de geldigheid van een verklaring inzake wettelijke samenwoning die slechts op een deel van de betrokken personen van toepassing zou zijn (zie DOC 53 2673/001, blz. 32 en 33).

De Raad van State verzoekt de wetgever na te gaan of het opportuun is die bij wet geregelde verdeling van bevoegdheden te wijzigen en de gevolgen ervan voor de algemene regeling inzake de organisatie van de bevoegdheden binnen de rechterlijke orde goed in te schatten (zie DOC 53 2673/001, blz.36).

Mevrouw Lahima Lanjri (CD&V) verduidelijkt dat haar wetsvoorstel nr. 718/1 gebaseerd is op de werkzaamheden die minister Stefaan De Clerck onder de vorige regering heeft opgestart. De spreekster stelt tevreden vast dat de huidige regering dit initiatief heeft voortgezet.

Voorliggend wetsontwerp heeft niet enkel betrekking op de schijnhuwelijken maar ook op de schijn-wettelijke samenwoningen.

Het recht op huwen, het recht op samenwonen en het recht op gezinsvorming zijn universele rechten. Er mag evenwel niet uit het oog verloren worden dat deze rechten ook gepaard gaan met verplichtingen.

Sinds 2006 is het mogelijk om strafrechtelijk op te treden tegen schijnhuwelijken. Nogal wat gemeenten

nombre de communes font des enquêtes préventives et demandent l'assistance de l'Office des étrangers à cet effet. En ce qui concerne la situation à Anvers en particulier, Mme Lanjri fait remarquer qu'il s'avère que 30 % à 35 % des dossiers examinés dans le cadre desquels un partenaire bénéficie d'un avantage en matière de séjour ont finalement été refusés, ou ont donné lieu à un arrêt prématuré du mariage. Très souvent, les intéressés sont alors passés à la cohabitation légale, car il y avait encore une lacune en matière de poursuites pénales dans ce domaine. L'intervenante souligne qu'en 2012, 3275 déclarations de cohabitation légale ont été enregistrées à Anvers, dont 975 concernaient des partenaires qui n'étaient pas inscrits valablement en Belgique. Mme Lanjri précise que cela ne signifie certes pas nécessairement qu'il s'agissait uniquement de cas de cohabitations légales de complaisance, mais fait observer que ce sont tout de même des chiffres significatifs.

L'intégration des procédures pénale et civile est également une bonne chose. Le juge qui rend le jugement prononcera aussi en même temps la nullité du mariage. Cette annulation est communiquée à l'Office des étrangers. Dans la plupart des cas, le partenaire perdra alors aussi son autorisation de séjour.

L'intervenante réclame, dans le prolongement de sa résolution n° 270/1, une répression effective des mariages de complaisance et des cohabitations légales de complaisance. Il importe d'assortir le cadre légal créé par le projet de loi à l'examen d'une politique en matière de poursuites. En l'espèce, elle renvoie en particulier à une circulaire de 2009 du Collège des procureurs généraux relative aux mariages de complaisance, qui recommandait des poursuites pénales systématiques en cas de contrainte, de violence, de menace, de récidive, de réseaux criminels, de trafic d'êtres humains ou de paiement. L'intervenante considère que, pour chaque cas de mariage de complaisance, il faut intervenir, sans quoi on envoie un signal erroné. La loi en projet doit être exécutée sans délai.

L'intervenante s'enquiert enfin du résultat de l'évaluation prévue de la circulaire en question. La ministre enverra-t-elle aussi un message selon lequel tous les mariages de complaisance et toutes les cohabitations légales de complaisance doivent faire l'objet d'une enquête et de poursuites? La ministre peut-elle préciser combien de mariages ont été annulés en 2012 et combien ont été poursuivis au pénal? La ministre désignera-t-elle un magistrat de référence pour cette problématique, afin que les parquets uniformisent leurs politiques?

doen sindsdien aan preventieve onderzoeken en vragen hiervoor de bijstand van de Dienst Vreemdelingenzaken. Wat in het bijzonder de situatie in Antwerpen betreft, merkt mevrouw Lanjri op dat in 30 % tot 35 % van de onderzochte dossiers, waarbij een partner een verblijfsrechtelijk voordeel heeft, het dossier uiteindelijk werd geweigerd of het huwelijk voortijdig werd stopgezet. Heel vaak werd dan overgestapt naar het wettelijk samenwonen omdat hier inzake strafvervolging nog een lacune was. De spreekster stipt aan dat in 2012, in Antwerpen, 3275 verklaringen van wettelijke samenwoning geregistreerd werden. 975 gevallen hadden betrekking op partners die niet geldig waren ingeschreven in België. Mevrouw Lanjri verduidelijkt dat dit weliswaar niet noodzakelijk betekent dat het hier allemaal over schijnsamenwoningen gaat maar dat het toch significante cijfers zijn.

De integratie van de strafrechtelijke en burgerrechtelijke procedure is eveneens een goede zaak. De rechter die het vonnis velt, zal tegelijkertijd ook de nietigheid van het huwelijk uitspreken. Die nietigverklaring wordt meegedeeld aan de Dienst Vreemdelingenzaken. In de meeste gevallen zal de partner dan ook zijn verblijfsvergunning verliezen.

De spreekster dringt, in het verlengde van haar resolutie nr. 270/1, aan op een effectieve bestraffing van schijnhuwelijken en schijn-wettelijke samenwoningen. Naast het wettelijke kader, dat met dit wetsontwerp gecreëerd wordt, is het belangrijk dat het vervolgingsbeleid volgt. Zij verwijst hier in het bijzonder naar een omzendbrief van 2009 van het College van procureurs-generaal betreffende de schijnhuwelijken waarin strafvervolgingen systematisch worden aanbevolen wanneer er sprake is van dwang, geweld, bedreiging, herhaling, criminele netwerken, mensenhandel of betaling. De spreekster is van oordeel dat bij elk geval van schijnhuwelijk moet worden opgetreden. Zo niet wordt een verkeerd signaal gegeven. Voorliggende wet moet onverkort worden uitgevoerd.

Tot slot wenst de spreekster te vernemen wat het resultaat is van de voorgenomen evaluatie van de betreffende omzendbrief. Zal de minister ook het signaal geven dat alle schijnhuwelijken en schijn-wettelijke samenwoningen moeten onderzocht en vervolgd worden? Kan de minister verduidelijken hoeveel huwelijken er in 2012 werden nietig verklaard en hoeveel er strafrechtelijk vervolgd werden? Zal de minister een referentiemagistraat voor deze problematiek aanwijzen opdat de parketten tot een uniforme aanpak komen?

Mme Zoë Genot (Ecolo-Groen) estime que le projet de loi à l'examen est un bon texte. Le problème se situe toutefois au niveau de son application sur le terrain.

En effet, à chaque fois qu'un bourgmestre ou un échevin de l'état civil sollicite l'avis du parquet, celui-ci est négatif.

À cet égard, elle renvoie plus spécifiquement au fameux questionnaire au moyen duquel on interroge les futurs conjoints, et dont les questions sont de cet ordre: Quelle est la marque de la crème de nuit de votre partenaire? Quelle était la couleur de l'emballage du dernier cadeau que vous avez reçu de votre partenaire? Les intéressés ne peuvent jamais réussir ce test car, ou bien ils répondent trop bien et ils sont suspectés d'avoir préparé les questions à l'avance, ou bien ils donnent de mauvaises réponses. Le parquet émet par conséquent presque toujours un avis négatif.

L'intervenante émet dès lors certaines réserves quant à la façon dont le parquet appliquera cette législation. Dans la pratique, une telle approche conduit souvent à des situations surréalistes. L'intervenante songe par exemple à un dossier de naturalisation dans lequel l'Office des étrangers avait indiqué que l'intéressé était soupçonné d'avoir conclu un mariage de complaisance. Or, on a dû constater que cette union avait été contractée dix ans plus tôt et que trois enfants en étaient nés.

La ministre pourrait-elle indiquer quelles sont les directives sur lesquelles le parquet devra se fonder pour décider si un mariage ou une cohabitation légale est ou non problématique?

B. Réponses de la ministre

— *Concernant la double peine*

La nullité du mariage ou de la cohabitation légale que le juge pénal peut prononcer est une mesure civile qui constitue le complément de la décision pénale. C'est une conséquence logique de la condamnation pénale pour mariage simulé ou forcé ou pour cohabitation légale forcée ou simulée. Il en va de même de la mesure d'éloignement et de l'interdiction d'entrée sur le territoire belge.

L'annulation du mariage est en effet la conséquence du non-respect des formalités et conditions à remplir pour se marier. Le retrait éventuel du droit de séjour et

Mevrouw Zoë Genot (Ecolo-Groen) is van oordeel dat het voorgestelde wetsontwerp een goede tekst is. Het probleem ligt evenwel bij de toepassing van deze tekst op het terrein.

Immers, telkenmale een burgemeester of een schepen van burgerlijke stand het advies van het parket inwint, wordt een negatief advies gegeven.

Zij verwijst hier in het bijzonder naar de beruchte vragenlijst aan de hand waarvan aan de toekomstige echtgenoten vragen worden gesteld in de zin van: Wat is het merk van de nachtcrème van uw partner? Welk kleur had het verpakkingspapier van het laatste cadeau dat werd gekregen van de andere partner? De betrokkenen kunnen hier nooit goed doen; want ofwel antwoorden ze te goed en wordt er van uit gegaan dat ze de vragen voorbereid hebben ofwel geven ze verkeerde antwoorden. Het parket geeft dan ook bijna altijd een negatief advies.

De spreekster uit dan ook reserves ten aanzien van de manier waarop het parket de betreffende wetgeving zal toepassen. In de realiteit leidt hun aanpak vaak tot surrealistische situaties, zoals bijvoorbeeld in een bepaald naturalisatiedossier waar de Dienst Vreemdelingenzaken meedeelde dat de betrokkene ervan verdacht werd een schijnhuwelijk te hebben aangegaan, terwijl dan moet worden vastgesteld dat het huwelijk in kwestie tien jaar geleden werd afgesloten en dat inmiddels uit deze verbintenis drie kinderen zijn geboren.

Kan de minister de richtlijnen meedelen die het parket zal moeten hanteren bij het nemen van een beslissing of een huwelijk of wettelijke samenwoning al dan niet problematisch is?

B. Antwoorden van de minister

— *Over de dubbele bestraffing*

De nietigheid van het huwelijk of van de wettelijke samenwoning die de strafrechter kan uitspreken is een civielrechtelijke maatregel als aanvulling op de strafrechtelijke beslissing. Dat is een logisch uitvloeisel van de strafrechtelijke veroordeling wegens schijnhuwelijk of gedwongen huwelijk of wegens gedwongen of schijnwettelijke samenwoning. Hetzelfde kan worden gezegd van de maatregel tot verwijdering van en inreisverbod op het Belgische grondgebied.

De nietigverklaring van het huwelijk is immers het gevolg van het niet naleven van de formaliteiten en voorwaarden om een huwelijk aan te gaan. De eventuele

de la nationalité belge en sont la conséquence logique, puisque ceux-ci découlent directement du mariage contracté irrégulièrement.

Plusieurs dispositions légales permettent au juge répressif de prononcer une peine ainsi qu'une mesure civile ou une sanction administrative.

— *Concernant l'annulation par le juge répressif et les conséquences de cette annulation*

Il est important de se recentrer sur la victime.

La victime n'est pas l'étranger qui tente sciemment d'obtenir un titre de séjour et s'engage à cet effet dans un mariage ou une cohabitation légale de complaisance, se rendant ainsi coupable d'une infraction, mais bien le conjoint qui a été forcé de contracter un tel mariage, et donc qui a été utilisé pour procurer à l'autre un droit de séjour.

Ce sont ces victimes qui doivent être au centre de nos préoccupations. Elles sont impuissantes aussi longtemps que le mariage n'a pas été annulé. Seule cette annulation leur permet d'échapper au joug de leur conjoint. Agir autrement reviendrait à renforcer la position de l'auteur, ce qui pourrait nuire à la victime en cas de violences conjugales.

Une condamnation pénale ne suffit pas pour retirer un titre de séjour obtenu à la suite du mariage et ne suffit pas pour la victime qui s'est fait piéger; pour cette dernière, l'essentiel est le retrait du titre de séjour de la personne qui a abusé d'elle pour obtenir ce titre.

Dans l'état actuel des choses, elles doivent elles-mêmes saisir le juge civil, ce qui se ne fait guère dans la pratique (en effet, de nombreuses victimes d'un mariage de complaisance ont un sentiment de honte), ou espérer que le parquet entreprendra ces démarches. La situation est pire encore lorsqu'il s'agit d'un mariage forcé ou qu'il est recouru à la violence pour conclure un mariage: la victime ne peut souvent être protégée que par l'éloignement de l'auteur, dès lors qu'elle peut encore être victime de représailles ou de menaces après une annulation.

Le parquet devrait dès lors introduire deux actions, l'une auprès du juge pénal et l'autre auprès du juge civil, afin de pouvoir obtenir une sanction et une annulation.

intrekking van het verblijfsrecht en van de Belgische nationaliteit zijn het logisch gevolg daarvan aangezien ze rechtstreeks voortkomen uit het onterecht gesloten huwelijk.

Verscheidene wettelijke bepalingen stellen de strafrechter in staat een straf uit te spreken alsook een civielrechtelijke maatregel of een administratieve sanctie.

— *Over de nietigverklaring door de strafrechter en de regeling van de gevolgen ervan*

Het is belangrijk om terug de nadruk te leggen op het slachtoffer.

Het slachtoffer is niet de vreemdeling die bewust een verblijfstitel wil bekomen en hiervoor een schijnhuwelijk of een schijn-wettelijke samenwoning aangaat en bijgevolg een misdrijf begaat. Het slachtoffer is de echtgenoot die gedwongen en dus misbruikt wordt om een dergelijk huwelijk aan te gaan teneinde de andere een verblijfsrecht te verschaffen.

Deze slachtoffers moeten centraal staan. Zolang het huwelijk niet nietig verklaard wordt, staan ze machteloos. Ze kunnen pas onder het juk van hun echtgenoot uit komen als het huwelijk is nietig verklaard. Anders te werk gaan, zou neerkomen op het versterken van de positie van de dader, en dat kan in geval van partnergeweld, schadelijk zijn voor het slachtoffer.

Een strafrechtelijke veroordeling volstaat niet om de verblijfstitel die volgt uit het huwelijk in te trekken en volstaat niet voor het slachtoffer dat in de val werd gelokt en voor wie het belangrijkste de intrekking van de verblijfstitel is van de persoon die haar misbruikt heeft om die titel te bekomen.

In de huidige stand van zaken moeten zij daarvoor zelf naar de burgerlijke rechter stappen, hetgeen in de praktijk niet snel zal gebeuren (vele slachtoffers van een schijnhuwelijk schamen zich immers), of hopen dat het parket dergelijke stappen onderneemt. Dit alles is nog erger wanneer het om een gedwongen huwelijk of een huwelijk met geweld gaat: vaak kan de bescherming van het slachtoffer enkel tot stand komen door de verwijdering van de dader, aangezien na een nietigverklaring ze nog steeds het slachtoffer kan worden van represailles of bedreigingen.

Het parket zou bijgevolg twee acties moeten inleiden, een bij de strafrechter en een bij de burgerlijke rechter, om een bestraffing en een nietigverklaring te kunnen bekomen.

Les victimes ont par conséquent intérêt à ce qu'une annulation du mariage soit prononcée dans les meilleurs délais.

Aussi la possibilité est-elle offerte au juge pénal de prononcer l'annulation en même temps que la condamnation pénale de sorte que d'autres mesures puissent être prises, notamment en ce qui concerne le retrait du droit de séjour, de la nationalité. Pour autant que cela soit nécessaire, en ce qui concerne les conséquences civiles, l'intéressé, fort de la décision du juge pénal, peut saisir le juge civil pour régler ces conséquences.

Il n'appartient pas au juge pénal de régler les conséquences civiles. L'absence d'intégration complète ne signifie pas qu'il n'y a pas d'avantages. La conjonction de l'annulation et de la condamnation pénale fera progresser les choses au profit de la victime.

En outre, aucune annulation ne peut être prononcée lorsque les parties ne sont pas impliquées dans la procédure. Elles peuvent donc toujours faire valoir leurs droits personnellement ou, au besoin, par l'intermédiaire d'un avocat, en ce qui concerne l'annulation.

— *Concernant l'opportunité de renforcer les peines*

D'une part, il est plaidé pour un durcissement des peines, d'autre part, l'effet des peines de plus en plus lourdes est mis en cause. Le projet de loi a donc cherché une voie intermédiaire appropriée.

Le projet de loi prévoit une augmentation des peines prescrites par l'article 79*bis* de la loi du 15 décembre 1980. Le gouvernement estime qu'à l'heure actuelle ces dispositions pénales ne sont pas suffisamment dissuasives puisque le phénomène des mariages de complaisance constitue toujours une réalité dans notre société. C'est la raison pour laquelle il est nécessaire d'apporter une réponse appropriée en envoyant un signal fort aux auteurs de ces faits.

Le Collège des procureurs généraux a été consulté en ce qui concerne la détermination des niveaux de sanctions que le projet de loi propose. Le Collège souhaite que les peines soient augmentées de manière à ce que les peines d'emprisonnement et d'amendes soient suffisamment dissuasives par rapport à l'avantage qu'il y aurait à se soustraire à la loi.

Quant aux propositions de certains d'augmenter les peines, il n'est pas indiqué de sanctionner ceux-ci d'une peine de réclusion afin d'éviter que les faits

De slachtoffers zijn er dus bij gebaat dat er zo snel als mogelijk een nietigverklaring van het huwelijk wordt uitgesproken.

Om die reden wordt aan de strafrechter de mogelijkheid gegeven om samen met de strafrechtelijke veroordeling, de nietigverklaring uit te spreken zodat verdere stappen ondernomen kunnen worden, o.a. met betrekking tot de intrekking van het verblijfsrecht, de nationaliteit. Voor zover nodig, kan dan voor wat de burgerlijke gevolgen betreft, met de beslissing van de strafrechter in de hand, de burgerlijke rechter aangesproken worden om deze te regelen.

Het komt niet aan de strafrechter toe om de burgerrechtelijke gevolgen te regelen. Het feit dat er geen volledige integratie is, betekent niet dat er geen voordelen zijn. Door de nietigverklaring en de strafrechtelijke veroordeling zullen de zaken in het voordeel van het slachtoffer vooruitgaan.

Er kan bovendien geen nietigverklaring worden uitgesproken indien de partijen niet betrokken worden in de procedure. Ze kunnen m.b.t. de nietigverklaring dus steeds hun rechten doen gelden, persoonlijk en indien nodig via een advocaat.

— *Over de opportuniteit van het verhogen van de straffen*

Eenzijds wordt gepleit voor nog hogere straffen, anderzijds wordt het effect van steeds hogere straffen in vraag gesteld. Het wetsontwerp heeft hiervoor een goede middenweg gezocht.

Het wetsontwerp voorziet in een verzwaring van de straffen bepaald bij artikel 79*bis* van de wet van 15 december 1980. De regering acht de strafbepalingen momenteel niet voldoende ontradend aangezien het verschijnsel van de schijnhuwelijken nog altijd in onze samenleving aanwezig is. Daarom moet een passend antwoord worden geformuleerd door een krachtig signaal uit te sturen naar de plegers van dergelijke feiten.

Het College van procureurs-generaal werd geraadpleegd over de vaststelling van de strafmaten waarin het wetsontwerp voorziet. Het College wenst dat de straffen dermate worden verzwaard dat het ontradend effect van de gevangenisstraffen en geldboeten groot genoeg is ten opzichte van het voordeel dat zou worden opgeleverd door zich aan de wet te onttrekken.

In verband met de voorstellen van sommigen om de straffen te verzwaren, is het niet aangewezen te voorzien in een opsluitingsstraf om te voorkomen dat de feiten

soient systématiquement correctionnalisés. La nature de l'infraction n'est donc pas modifiée par le projet de loi.

Les sanctions proposées constituent des peines correctionnelles. S'agissant de la peine d'emprisonnement, un maximum de cinq ans est prévu. Cette limite correspond au maximum de la durée de l'emprisonnement correctionnel défini à l'article 25 du Code pénal. Une gradation des peines doit être respectée dès lors que l'article 79*bis* de la loi du 15 décembre 1980 comporte une infraction principale et deux circonstances aggravantes.

Enfin, ces peines sont similaires aux sanctions qui sont prescrites en droit français. En France, le fait de contracter un mariage aux seules fins d'obtenir ou de faire obtenir un titre de séjour ou aux seules fins d'acquérir ou de faire acquérir la nationalité française est puni d'un emprisonnement de 5 ans et de 15 000 euros d'amende.

L'infraction relative au mariage de complaisance, à la cohabitation légale de complaisance ou au mariage forcé, à la cohabitation légale forcée est régulièrement rencontrée dans la pratique. Les nouvelles sanctions seront effectives. Les augmentations proposées ne sont pas purement symboliques.

— *Concernant la suppression de la cohabitation légale*

Le ministre considère que la cohabitation légale peut quand même apporter une valeur ajoutée pour certains et que sa suppression devrait faire l'objet d'un débat incluant davantage d'éléments que le seul aspect de la cohabitation légale de complaisance.

— *Concernant la proposition d'assimiler l'absence de décision à une décision négative*

Pour l'heure, l'établissement de l'acte de déclaration par l'officier de l'état civil n'est assorti d'aucun délai. Les futurs conjoints risquent dès lors de devoir attendre pendant une période déraisonnablement longue. Le projet de loi instaure un délai afin d'accroître la sécurité. Pour accorder à l'officier de l'état civil suffisamment de temps, le texte prévoit la possibilité de prolonger le délai. Ces délais doivent être suffisants pour pouvoir prendre une décision.

Le fait que l'officier de l'état civil doive également motiver l'absence de décision incite à se demander pourquoi il n'a pas pu prendre une décision immédiatement. Le temps qu'il lui faut pour motiver son absence

stelselmatig zouden worden gecorrectionaliseerd. De aard van de overtreding wordt door het wetsontwerp dus niet gewijzigd.

De voorgestelde sancties zijn correctionele straffen. Voor de gevangenisstraffen wordt voorzien in een maximale straf van vijf jaar. Dat maximum stemt overeen met de maximale correctionele gevangenisstraf als bepaald bij artikel 25 van het Strafwetboek. Er moet worden voorzien in een gradatie van de straffen, aangezien artikel 79*bis* van de wet van 15 december 1980 voorziet in een hoofdmisdrijf en twee verzwarende omstandigheden.

Die straffen wijken, tot slot, weinig af van de sancties waarin het Franse recht voorziet. Een huwelijk aangaan met als enig doel een verblijfsvergunning te (laten) verkrijgen of de Franse nationaliteit te (laten) verwerven wordt in Frankrijk gestraft met vijf jaar opsluiting en een geldboete van 15 000 euro.

Schijnhuwelijken, schijn-wettelijke samenwoning, gedwongen huwelijken of gedwongen wettelijke samenwoning zijn misdrijven die in de praktijk geregeld voorkomen. De nieuwe sancties zullen effectief worden toegepast. Het gaat niet om louter symbolische strafverhogingen.

— *Over het afschaffen van de wettelijke samenwoning*

De minister is van oordeel dat de wettelijke samenwoning voor sommigen toch een meerwaarde kan betekenen en dat de afschaffing ervan dan toch het gevolg zou moeten zijn van een debat waarbij rekening wordt gehouden met meer elementen dan enkel de schijn-wettelijke samenwoning.

— *Over het voorstel om een "niet-beslissing" gelijk te stellen met een negatieve beslissing*

Op dit ogenblik is er geen termijn waarbinnen de ambtenaar van de burgerlijke stand de akte van aangifte dient op te maken, waardoor het mogelijk is dat de toekomstige echtgenoten onredelijk lang moeten wachten. Het wetsontwerp voert een termijn in om meer zekerheid te geven. Om de ambtenaar van de burgerlijke stand voldoende tijd te geven, is er een mogelijke verlenging van de termijn bepaald. Deze termijnen moeten voldoende zijn om een beslissing te kunnen nemen.

Het feit dat de ambtenaar van de burgerlijke stand zijn "niet-beslissing" ook moet motiveren, doet de vraag rijzen waarom hij dan niet meteen een beslissing kan nemen. De tijd die hij nodig heeft om zijn "niet-beslissing"

de décision aurait tout aussi bien pu être consacré à la prise de décision même.

Le principe que prône le projet de loi a déjà été appliqué dans la législation, et notamment:

- dans l'actuel article 167 du Code civil, relatif à la surséance à la célébration du mariage, qui prévoit que, si l'officier de l'état civil n'a pas pris de décision définitive, il doit célébrer le mariage;

- dans l'article 15, § 3, du Code de la nationalité belge.

— *Concernant la création d'une base de données*

La ministre attire l'attention des membres sur les coûts élevés qu'engendrerait la création de cette base de données. C'est d'ailleurs pour cette raison qu'un groupe de travail étudie l'utilisation du registre national.

— *Concernant la circulaire du Collège des procureurs généraux*

La ministre admet que l'adoption du projet de loi donnera lieu à un réexamen de la circulaire, de manière à faire en sorte que cette réglementation soit appliquée uniformément sur l'ensemble du territoire. À cet égard, la ministre tiendra compte des observations formulées par les membres de la commission dans le cadre de la présente discussion.

Renvoyant à l'observation de Mme Genot concernant le questionnaire utilisé par les parquets, la ministre fait observer que ceux-ci doivent être en mesure de juger objectivement s'il y a ou non mariage ou cohabitation légale de complaisance. La ministre part du principe que les parquets agissent de manière correcte et uniforme.

— *Concernant la désignation d'un magistrat de référence*

La ministre exprime quelques réserves à ce propos. Bien que la demande visant à désigner des magistrats de référence pour toutes sortes de matières soit de plus en plus courante, la ministre privilégie, quant à elle, l'utilisation d'une circulaire uniforme ne laissant aucune place à l'interprétation

— *Concernant le nombre d'annulations*

La ministre a demandé les statistiques, mais ne les a pas encore reçues.

te motiveren, kan hij dan even goed gebruiken om de beslissing te nemen.

Het principe dat in het wetsontwerp wordt gehanteerd, wordt reeds toegepast in de wetgeving, zoals onder meer in:

- het huidige artikel 167 van het Burgerlijk Wetboek m.b.t. het uitstel van de voltrekking van het huwelijk dat bepaalt dat, indien de ambtenaar van de burgerlijke stand geen definitieve beslissing heeft genomen, hij het huwelijk moet voltrekken;

- artikel 15, § 3, van het Wetboek van Belgische Nationaliteit.

— *Over de oprichting van een databank*

De minister vestigt de aandacht van de leden op de hoge kosten die met zo'n oprichting gepaard zouden gaan. Het is dan ook om die reden dat een werkgroep het gebruik van het rijksregister in deze onderzoekt.

— *Over de omzendbrief van het College van procureurs-generaal*

De minister beaamt dat de aanneming van het wetsontwerp aanleiding zal geven tot een herbekijken van de omzendbrief teneinde ervoor te zorgen dat over het hele grondgebied deze regelgeving op een uniforme wijze wordt toegepast. Zij zal hierbij rekening houden met de door de commissieleden in deze bespreking gedane opmerkingen.

Verwijzend naar de opmerking van mevrouw Genot over de door de parketten gehanteerde vragenlijst, merkt zij op dat de parketten op een objectieve manier moeten kunnen oordelen of er al dan niet sprake is van een schijnhuwelijk of een schijn-wettelijke samenwoning. De minister gaat er van uit dat de parketten dit op een correcte en uniforme manier doen.

— *Over de aanwijzing van een referentiemagistraat*

De minister uit enige reserves hierover. De roep naar de aanwijzing van referentiemagistraten voor allerlei materies is een tendens geworden. Zij is evenwel eerder voorstander van het gebruik van een uniforme omzendbrief die geen ruimte laat voor interpretatie.

— *Over het aantal nietigverklaringen*

De minister heeft de cijfers opgevraagd doch heeft ze nog niet ontvangen.

C. Répliques

Mme Zoë Genot (Ecolo-Groen) estime qu'il importe non seulement de savoir combien de mariages ont été annulés, mais aussi combien ont été entérinés en appel. Contrairement à la ministre, l'intervenante estime que, dans cette histoire, la victime, c'est la personne en séjour illégal. En l'espèce, il s'agit souvent de situations complexes où l'on profite de la vulnérabilité dans laquelle se trouvent les étrangers ne disposant pas d'un permis de séjour. Elle plaide dès lors également pour que l'on mène une étude sérieuse et que, dans de tels dossiers, les parquets ne rendent pas un avis négatif de manière quasi automatique et renvoient la responsabilité à l'échevin et au bourgmestre compétent.

Mme Nahima Lanjri (CD&V) est satisfaite des réponses apportées par la ministre. Elle forme le vœu que les parquets procéderont désormais à des poursuites dans tous les cas de mariage de complaisance ou de cohabitation légale de complaisance. Elle souligne que l'objet de cette modification législative dépend de la disponibilité d'une banque de données. L'intervenante ne voit pas d'objection à ce que le Registre national soit utilisé comme banque de données dans cette matière, pour autant qu'on l'utilise effectivement. Il est important que les mariages de complaisance découverts à la suite d'une enquête préventive, les avis du parquet ainsi que les jugements prononcés et les sanctions infligées soient enregistrés dans une banque de données afin d'éviter que la personne ayant essayé de contracter ce mariage dans une commune ne puisse réitérer sa tentative dans une autre commune.

Enfin, l'intervenante émet le souhait que les ministres de la Justice et de l'Intérieur ne se renvoient pas la balle dans ce dossier. Il est en effet de la responsabilité collective du gouvernement d'assurer une connexion au Registre national et de fournir les accès nécessaires aux responsables.

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, explique que, s'il a été opté pour le Registre national, c'est notamment parce qu'il s'agit d'une banque de données existante. Les cabinets de la ministre de l'Intérieur et de la secrétaire d'État à l'Asile et la Migration, à l'Intégration sociale et à la Lutte contre la pauvreté procèdent actuellement à une analyse des rubriques qui doivent être ajoutées au Registre national dans le cadre de l'application du projet de loi à l'examen.

En réponse à la demande de chiffres de Mme Genot, la ministre répond que l'on ne dispose pas aujourd'hui de chiffres suffisamment détaillés pour pouvoir analyser correctement la situation. L'utilisation d'une banque de données s'impose donc.

C. Replieken

Mevrouw Zoë Genot (Ecolo-Groen) is van oordeel dat het niet alleen belangrijk is om te weten hoeveel huwelijken nietig verklaard werden maar ook hoeveel huwelijken in hoger beroep alsnog werden aanvaard. In tegenstelling tot de minister is zij van oordeel dat het slachtoffer in dit verhaal de persoon zonder wettig verblijf is. Het betreft hier vaak complexe situaties waarin geprofiteerd wordt van de kwetsbare positie waarin vreemdelingen die niet beschikken over een verblijfsvergunning zich bevinden. Zij pleit er dan ook voor dat degelijk onderzoek wordt verricht en dat de parketten niet quasi automatisch een negatief advies verlenen in dergelijke dossiers en daardoor de verantwoordelijkheid leggen bij de bevoegde schepen en burgemeester.

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) is tevreden met de antwoorden van de minister. Zij drukt de hoop uit dat de parketten in de toekomst in alle gevallen van schijnhuwelijk en schijn-wettelijke samenwoning tot vervolging zullen overgaan. Zij benadrukt dat heel het opzet van deze wetwijziging staat of valt met het kunnen beschikken over een databank. De spreekster heeft geen bezwaar tegen het gebruik van het rijksregister als databank in deze, zolang er maar effectief gebruik van wordt gemaakt. Het is belangrijk dat de schijnhuwelijken die naar aanleiding van een preventief onderzoek aan het licht gekomen zijn, de adviezen van het parket alsook de uitgesproken vonnissen en opgelegde sancties, geregistreerd worden in een databank teneinde te vermijden dat de persoon die dit huwelijk wou aangaan in de ene gemeente, hetzelfde kan proberen in een andere gemeente.

Tot slot drukt de spreekster de hoop uit dat de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken de bal in dit dossier niet naar elkaar toespelen. Het betreft immers de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de regering om te zorgen voor een koppeling naar het rijksregister en voor de nodige toegangen voor de verantwoordelijken.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, legt uit dat voor het rijksregister onder meer ook gekozen werd omdat het hier over een bestaande databank gaat. De kabinetten van de minister van Binnenlandse Zaken en van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie, Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding, maken momenteel de analyse van de rubrieken die aan het rijksregister in het kader van de toepassing van dit wetsontwerp moeten worden toegevoegd.

Verwijzend naar de vraag om cijfers van mevrouw Genot antwoordt de minister dat er vandaag te weinig gedetailleerde cijfers beschikbaar zijn om een goede analyse van de situatie te kunnen maken. Het gebruik van een databank dringt zich dan ook op.

IV. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Art. 1er

On se reportera au point I. Procédure.

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

L'article 1er est adopté à l'unanimité.

Art. 2

L'article 2 du projet de loi tend à modifier l'article 63, § 2, du Code civil et à préciser les délais dans lesquels l'officier de l'état civil doit établir l'acte de déclaration de mariage.

Pour le surplus, *Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice*, renvoie à l'exposé des motifs.

Mme Sarah Smeyers (N-VA) dépose l'amendement n° 1 (DOC 53 2673/002) qui vise à modifier l'article 63, § 2, alinéa 2, proposé à l'article 2 du projet de loi, de manière à ce que l'absence de décision de l'officier de l'état civil dans le délai imparti soit assimilée à une décision négative. L'auteur de l'amendement renvoie pour le reste à la justification écrite de l'amendement.

Mme Smeyers dépose ensuite l'amendement n° 2 (DOC 53 2673/002) visant à compléter l'article 63, § 2, proposé par une disposition stipulant que lorsque l'officier de l'état civil n'a pas pris de décision dans le délai imparti ou lorsqu'il a pris une décision négative, il doit informer les parties intéressées de ses motifs par lettre recommandée.

MM. Bert Schoofs (VB) et Peter Logghe (VB) présentent un amendement n° 8 (DOC 53 2673/004) tendant à modifier l'article 63, § 2, alinéa 2, proposé, du Code civil. Les auteurs visent ainsi à également assimiler l'expiration du délai prévu dans cette disposition (voir l'amendement n° 1) à un refus. Pour le surplus, il est renvoyé à la justification de l'amendement.

Les mêmes auteurs présentent par ailleurs un amendement n° 9 (DOC 2673/004) tendant à modifier l'article 63, § 4, alinéa 1er, proposé, du même Code en prévoyant un délai d'attente lorsque l'une des personnes concernées a déjà fait précédemment l'objet

IV. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Art. 1

Er wordt verwezen naar I. Procedure.

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

Artikel 2 van het wetsontwerp strekt ertoe artikel 63, § 2, van het Burgerlijk Wetboek te wijzigen, en te preciseren binnen welke termijn de ambtenaar van de burgerlijke stand de akte van aangifte van huwelijk moet opmaken.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, verwijst voor het overige naar de memorie van toelichting.

Mevrouw Sarah Smeyers (N-VA) dient amendement nr. 1 (DOC 53 2673/002) in, dat strekt tot wijziging van het in artikel 2 van het wetsontwerp voorgestelde artikel 63, § 2, om ervoor te zorgen dat, indien de ambtenaar van de burgerlijke stand binnen de vooropgestelde termijn geen beslissing heeft genomen, dit gelijkstaat met een negatieve beslissing. Voor het overige verwijst de indienster van het amendement naar de schriftelijke verantwoording daarvan.

Vervolgens dient zij amendement nr. 2 (DOC 53 2673/002) in, ter aanvulling van het voorgestelde artikel 63, § 2, met een bepaling, luidende: "Indien de ambtenaar binnen deze termijn geen beslissing heeft genomen of een negatieve beslissing heeft genomen stelt hij zijn motieven aan de belanghebbende partijen bij aangetekende brief ter kennis."

De heren Bert Schoofs (VB) en Peter Logghe (VB) dienen amendement nr. 8 (DOC 53 2673/004) in tot wijziging van het ontworpen artikel 63, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. Daarmee beogen de indieners het verstrijken van de in deze bepaling bedoelde termijn eveneens (zie amendement nr. 1) gelijk te stellen met een weigering. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Voorts wordt door dezelfde indieners een amendement 9 (DOC 53 2673/004) ingediend. Daarmee wensen zij het ontworpen artikel 63, § 4, eerste lid, van hetzelfde Wetboek te wijzigen door te voorzien in een wachttijd in het geval een van de personen al eerder betrokken

d'un refus. M. Schoofs explique que cet amendement s'inspire des propos tenus par la première substitutée du procureur du Roi, Mme Merlin, lors d'une audition organisée à la Chambre des représentants, le 21 septembre 2011 (DOC 53 1787/001).

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, ne souscrit pas à la teneur de ces amendements. Elle estime en outre que, dans la mesure où elle prévoit des délais légaux, qui sont raisonnables pour l'administration (qui examine le dossier), la réglementation proposée assurera la sécurité juridique. Cela constitue un réel progrès.

À l'heure actuelle, aucun délai n'est en effet imposé pour l'établissement de l'acte. Il s'ensuit que, dans certains cas, les partenaires demeurent dans l'incertitude pendant un temps déraisonnablement long. La ministre estime enfin qu'il est préférable d'investir le temps consacré à la motivation de l'absence d'une décision dans la prise d'une décision explicite.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) ajoute que la réglementation proposée s'inscrit dans le prolongement de la décision prise par le parlement — avec l'appui du parti de Mme Smeyers — dans le cadre de la nouvelle législation sur la nationalité (voir l'article 15, § 3, alinéa 4, du Code de la nationalité belge, remplacé par la loi du 14 décembre 2012). En l'occurrence, l'expiration du délai sans transmission d'un avis ou d'une attestation du procureur du Roi est également assimilée à une absence d'avis négatif, la déclaration de nationalité devant être inscrite.

Mme Nahima Lanjri (CD&V) se rallie aux propos de l'intervenante précédente et confirme que la nouvelle législation relative au regroupement familial prévoit une réglementation similaire. Elle estime par ailleurs qu'il n'est pas digne d'un État de droit d'assortir l'absence de réaction des autorités publiques d'une conséquence négative.

M. Bert Schoofs (VB) réplique que cela ne constituerait pas une nouveauté. Il en est ainsi par exemple en matière urbanistique.

*
* *

L'amendement n° 1 est rejeté par 10 voix contre 3.

L'amendement n° 2 est rejeté par 10 voix contre 3.

was bij een weigering. De heer Schoofs legt uit dat dit amendement geïnspireerd is op wat eerste substituut-procureur des Konings Merlin hierover heeft gezegd tijdens een hoorzitting in de Kamer van volksvertegenwoordigers op 21 september 2011 (DOC 53 1787/001).

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, gaat niet akkoord met de strekking van deze amendementen. Bovendien is zij van oordeel dat de ontworpen regeling, in de mate dat zij voorziet in wettelijk bepaalde termijnen die ook redelijk zijn voor de administratie (die het dossier onderzoekt), voor rechtszekerheid zal zorgen. Dat is een hele stap vooruit.

Nu wordt er immers geen termijn opgelegd waarbinnen de akte moet worden opgemaakt. Dat heeft in sommige gevallen tot gevolg dat de partners onredelijk lang in het ongewisse blijven. De minister meent ten slotte dat de tijd die men besteedt aan het motiveren van het uitblijven van een beslissing beter kan investeren in het nemen van een uitdrukkelijke beslissing.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) voegt daaraan toe dat de ontworpen regeling in het verlengde ligt van wat het Parlement — met de steun van de partij van mevrouw Smeyers — heeft beslist in het kader van de nieuwe nationaliteitswetgeving (zie artikel 15, § 3, vierde lid, van het Wetboek van Belgische nationaliteit, zoals vervangen bij de wet van 14 december 2012). Ook daar wordt het verstrijken van de termijn zonder verzending van een beslissing of een attest van de procureur des Konings gelijkgesteld met een situatie waarin er geen negatief advies is en moet de nationaliteitsverklaring worden ingeschreven.

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) onderschrijft het standpunt van de vorige spreekster en bevestigt dat er een gelijkaardige regeling werd getroffen in de nieuwe wetgeving met betrekking tot gezinshereniging. Zij vindt het bovendien een rechtsstaat onwaardig dat men een negatief gevolg zou verbinden aan het stilzitten van de overheid.

De heer Bert Schoofs (VB) repliceert dat dit geen novum zou zijn. In stedenbouwkundige aangelegenheden is dat bijvoorbeeld het geval.

*
* *

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 10 tegen 3 stemmen.

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 10 tegen 3 stemmen.

L'amendement n° 8 est rejeté par 12 voix contre une.

L'amendement n° 9 est rejeté par 10 voix contre 3.

L'article 2 est adopté par 10 voix contre 3.

Art. 3

L'article 3 vise à modifier l'article 64, § 1er, alinéa 1er, du Code civil.

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, renvoie à l'exposé des motifs.

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

*
* *

L'article 3 est adopté par 12 voix et une abstention.

Art. 3/1 (nouveau)

Mme Nahima Lanjri (CD&V) et consorts présentent un amendement n° 18 (DOC 53 2673/004) tendant à insérer un article 3/1 en vue de modifier l'article 146ter du Code civil. Cet article doit en effet être mis en concordance avec l'article 1476ter du même Code. En outre, il est souligné qu'il n'y a pas de mariage lorsque, ou celui-ci est contracté sans le libre consentement des époux, ou le consentement d'au moins un des époux a été donné sous la violence ou la menace. Ces conditions ne doivent pas être remplies simultanément.

*
* *

L'amendement n° 18 tendant à insérer un article 3/1 est adopté à l'unanimité.

Art. 4

Cet article vise à modifier l'article 167 du Code civil. Pour le surplus, *Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice*, renvoie à l'exposé des motifs.

*
* *

Amendement nr. 8 wordt verworpen met 12 stemmen tegen 1.

Amendement nr. 9 wordt verworpen met 10 tegen 3 stemmen.

Artikel 2 wordt aangenomen met 10 tegen 3 stemmen.

Art. 3

Artikel 3 strekt tot wijziging van artikel 64, § 1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, verwijst naar de memorie van toelichting.

Er worden geen opmerkingen gemaakt over dit artikel.

*
* *

Artikel 3 wordt aangenomen met 12 stemmen en 1 onthouding.

Art. 3/1 (nieuw)

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) c.s. dient een amendement 18 (DOC 53 2673/004) in tot invoeging van een artikel 3/1. Daarmee wordt de wijziging van artikel 146ter van het Burgerlijk Wetboek beoogd. Dat artikel moet immers in overeenstemming worden gebracht met artikel 1476ter van hetzelfde Wetboek. Bovendien wordt benadrukt dat er geen huwelijk kan zijn wanneer, hetzij het wordt aangegaan zonder vrije toestemming van beide wettelijke samenwonenden, hetzij de toestemming van minstens een van de wettelijke samenwonenden werd gegeven onder geweld of bedreiging. Deze voorwaarden moeten niet tegelijkertijd zijn vervuld.

*
* *

Amendement nr. 18 tot invoeging van een artikel 3/1 wordt eenparig aangenomen.

Art. 4

Artikel beoogt de wijziging van artikel 167 van het Burgerlijk Wetboek. *Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie*, verwijst voor het overige naar de memorie van toelichting.

*
* *

L'article 4 est adopté à l'unanimité.

Art. 4/1 (*nouveau*)

Mme Sarah Smeyers (N-VA) dépose l'amendement n° 5 (DOC 53 2673/002) qui tend à insérer une nouvelle disposition dans le projet de loi, laquelle permettra d'éviter que l'on ne contourne le refus d'acter une déclaration de mariage (de complaisance) en introduisant une déclaration de cohabitation légale (de complaisance).

À l'heure actuelle, en effet, l'officier de l'état civil qui a décidé, sur la base des documents qui lui ont été soumis, de refuser d'établir un acte de mariage, est contraint de procéder à une nouvelle enquête si les mêmes personnes souhaitent par la suite faire acter par ses soins une déclaration de cohabitation légale. Ceci implique une charge de travail supplémentaire et une perte de temps pour l'officier de l'état civil, alors que les intentions non valables et fallacieuses des intéressés ressortent déjà de la déclaration de mariage mensongère ou non valable introduite précédemment. Avec cet amendement, Mme Smeyers souhaite éviter que les intéressés fassent leur "shopping" entre les deux figures juridiques.

La disposition proposée à l'amendement n° 5 permettra à l'officier de l'état civil de refuser immédiatement d'acter une déclaration de cohabitation légale lorsque celle-ci fait suite à une déclaration de mariage mensongère ou non valable. Un tel refus immédiat doit également pouvoir être prononcé lorsque le mariage a été annulé par le tribunal.

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, estime que la réglementation en projet limite déjà les possibilités de "shopping". Elle explique aussi que, dans la mesure où aucun élément neuf n'est apporté, la demande de cohabitation légale de complaisance succédant à une tentative de mariage de complaisance peut être refusée beaucoup plus facilement. La ministre renvoie en outre à l'article 40bis modifié de la loi sur les étrangers du 15 décembre 1980 (tel que modifié par la loi du 8 juillet 2011), qui prévoit qu'aucun regroupement familial en vue d'une cohabitation n'est possible si l'un des deux partenaires a déjà fait l'objet d'une décision sur la base de l'article 167 du Code civil (refus de célébrer un mariage car il s'agit d'un mariage de complaisance).

Mme Nahima Lanjri (CD&V) souligne l'importance, dans ce cadre, d'une banque de données efficace et globale. En effet, dans de nombreux cas, on n'en arrive pas à une décision judiciaire, de sorte que l'hypothèse

Artikel 4 wordt eenparig aangenomen.

Art. 4/1 (*nieuw*)

Mevrouw Sarah Smeyers (N-VA) dient amendement nr. 5 (DOC 53 2673/002) in, tot invoeging van een nieuwe bepaling in het wetsontwerp, waarmee de uitwijkmogelijkheid van een verklaring van (schijn)huwelijk naar een schijnwettelijke samenwoning zal kunnen worden verhinderd.

Momenteel is de ambtenaar van de burgerlijke stand, nadat hij op basis van de voorliggende documenten heeft beslist om geen huwelijksakte op te maken, immers verplicht opnieuw een onderzoek in te stellen wanneer de betrokkenen later melding wensen te maken, voor de ambtenaar van de burgerlijke stand, van een verklaring van wettelijke samenwoning. Dat veroorzaakt extra werk en tijdverlies voor de ambtenaar van de burgerlijke stand terwijl de ongeldige en onechte bedoelingen van de betrokkenen reeds vaststaan door hun eerdere ongeldige of onechte verklaring van huwelijk. Met dit amendement wenst mevrouw Smeyers "shopping" tussen de twee rechtsfiguren te vermijden.

De in amendement nr. 5 voorgestelde bepaling zal de ambtenaar van de burgerlijke stand de mogelijkheid bieden een melding van verklaring van wettelijke samenwoning onmiddellijk te weigeren nadat voorheen reeds een ongeldige dan wel onechte verklaring van huwelijk werd afgelegd. Die mogelijkheid moet ook bestaan nadat een huwelijk nietig werd verklaard door de rechtbank.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, meent dat de ontworpen regeling de mogelijkheden tot "shopping" reeds beperkt. Zij legt ook uit dat, voor zover er geen nieuwe elementen worden aangevoerd, de op de poging tot schijnhuwelijk volgende schijnsamenwoning veel gemakkelijker kan worden geweigerd. De minister wijst bovendien op het gewijzigde artikel 40bis van de Vreemdelingenwet van 15 december 1980 (zoals gewijzigd bij de wet van 8 juli 2011), dat bepaalt dat er geen gezinshereniging met het oog op samenleven mogelijk is, indien ten aanzien van een van beide partners al eerder een in artikel 167 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde beslissing (weigering van huwelijksvoltrekking omdat het om een schijnhuwelijk gaat) werd getroffen.

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) onderstreept het belang van een efficiënte, alomvattende databank in dit kader. In vele gevallen komt het immers niet tot een rechterlijke beslissing, zodat de in artikel 40bis,

visée à l'article 40bis, § 2, alinéa 2, f, de la loi sur les étrangers n'est pas d'application.

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, le confirme et est également persuadée de l'importance de la banque de données en vue d'éviter le "shopping".

MM. Bert Schoofs (VB) et Peter Logghe (VB) présentent un amendement n° 10 (DOC 53 2673/004) tendant à insérer un article 4/1 en vue de modifier l'article 184 du Code civil. Les auteurs souhaitent obliger le ministère public, chaque fois qu'il a connaissance d'un mariage de complaisance ou d'un mariage forcé, à demander la nullité de ce mariage. Pour le surplus, il est renvoyé à la justification.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) et consorts présentent un amendement n° 17 (DOC 53 2673/004) qui a la même portée que l'amendement n° 10, mais qui est formulé différemment.

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, estime que l'amendement n° 17 est plus au point sur le plan technique et est préférable à l'amendement n° 10.

*
* *

L'amendement n° 5 tendant à insérer un article 4/1 est rejeté par 11 voix contre 3.

L'amendement n° 10 tendant à insérer un article 4/1 est rejeté par 11 voix contre 3.

L'amendement n° 17 tendant à insérer un article 4/1 est adopté par 11 voix contre 3.

Art. 5

L'article 5 du projet de loi insère dans le Code civil un nouvel article 193ter, lequel vise à parfaire l'intégration des procédures et à améliorer la circulation d'information. Pour le surplus, *Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice*, renvoie à l'exposé des motifs.

Mme Sarah Smeyers (N-VA) et consorts déposent l'amendement n° 7 (DOC 53 2673/002) visant à compléter l'article 193ter du Code civil proposé par un nouvel alinéa. Dans sa rédaction actuelle, le texte de l'article 193ter stipule que "le refus de l'officier de l'état civil de célébrer le mariage est susceptible de recours

§ 2, deuxième lid, f, van de Vreemdelingenwet bedoelde hypothese niet van toepassing is.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, beaamt dit en is eveneens overtuigd van het belang van de databank met het oog op het vermijden van "shopping".

De heren Bert Schoofs (VB) en Peter Logghe (VB) dienen een amendement 10 (DOC 53 2673/004) tot invoeging van een artikel 4/1 in. Daarmee wordt de wijziging van artikel 184 van het Burgerlijk Wetboek beoogd. De indieners willen het openbaar ministerie verplichten om, telkens wanneer het kennis heeft van een schijnhuwelijk of —samenwoning, de nietigverklaring ervan te vorderen. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) c.s. dient een amendement 17 (DOC 53 2673/004) in dat dezelfde strekking heeft dan amendement nr. 10, maar anders verwoord is.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, meent dat amendement nr. 17 technisch gezien beter op punt staat en te verkiezen valt boven amendement nr. 10.

*
* *

Amendement nr. 5 tot invoeging van een artikel 4/1 wordt verworpen met 11 tegen 3 stemmen.

Amendement nr. 10 tot invoeging van een artikel 4/1 wordt verworpen met 11 tegen 3 stemmen.

Amendement nr. 17 tot invoeging van een artikel 4/1 wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen.

Art. 5

Artikel 5 van het wetsontwerp strekt tot invoeging in het Burgerlijk Wetboek van een artikel 193ter, dat erop is gericht de integratie van de procedures en de informatiedoorstroming te vervolmaken. *Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie*, verwijst voor het overige naar de memorie van toelichting.

Mevrouw Sarah Smeyers (N-VA) c.s. dient amendement nr. 7 (DOC 53 2673/002) in, dat ertoe strekt het voorgestelde artikel 193ter van het Burgerlijk Wetboek aan te vullen met een nieuw lid. In zijn huidige redactie luidt de tekst van het voorgestelde artikel 193ter, luidende: "De rechtbank van eerste aanleg die uitspraak

par les parties intéressées pendant un délai d'un mois suivant la notification de sa décision, devant le tribunal de première instance". Mme Smeyers estime que pour éviter une surcharge des juridictions d'appel, il convient de prévoir que le tribunal de première instance statue en premier et dernier ressort.

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, explique que l'amendement n'est pas conforme au droit fondamental de contracter mariage. Elle souligne en outre que la réglementation en projet correspond à la procédure de l'article 15 du Code de la nationalité belge, tel qu'il a été récemment modifié, qui maintient également une possibilité d'appel contre une décision du tribunal de première instance relative à l'inscription d'une déclaration de nationalité et contre l'avis négatif du procureur du Roi.

*
* *

L'amendement n° 7 est rejeté par 11 voix contre 3.

L'article 5 est adopté à l'unanimité.

Art. 6

L'article 6 tend à insérer un article 1476*bis* dans le Code civil. Ce nouvel article définit les conditions dans lesquelles il n'est pas question de cohabitation légale. Pour le surplus, *Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice*, renvoie à l'exposé des motifs.

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

*
* *

L'article 6 est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 7

L'article 7 vise à insérer un article 1476*ter* dans le Code civil. Il prévoit qu'il ne peut pas non plus y avoir de cohabitation légale lorsque celui-ci est contracté sans le libre consentement des partenaires, ou si le consentement d'un des deux partenaires a été donné sous la violence ou la menace. Pour le surplus, *Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice*, renvoie à l'exposé des motifs.

doet overeenkomstig het vorige lid doet dit in eerste en laatste aanleg." Volgens mevrouw Smeyers moet er, om werkoverlast voor de rechtscolleges in hoger beroep te voorkomen, in worden voorzien dat de rechtbank van eerste aanleg in eerste en laatste aanleg beslist.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, legt uit dat het amendement niet strookt met het fundamenteel recht om te huwen. Bovendien wordt erop gewezen dat de ontworpen regeling overeenstemt met de procedure van artikel 15 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, zoals recentelijk gewijzigd. Ook daar is de beroepsmogelijkheid tegen een beslissing van de rechtbank van eerste aanleg betreffende de inschrijving van een nationaliteitsverklaring en het negatief advies van de procureur des Konings behouden.

*
* *

Amendement nr. 7 wordt verworpen met 11 tegen 3 stemmen.

Artikel 5 wordt eenparig aangenomen.

Art. 6

Artikel 6 strekt ertoe een artikel 1476*bis* in het Burgerlijk Wetboek in te voegen. Dit nieuwe artikel bepaalt de voorwaarden waaronder er geen sprake is van wettelijke samenwoning. *Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie*, verwijst voor het overige naar de memorie van toelichting.

Er worden geen opmerkingen gemaakt over dit artikel.

*
* *

Artikel 6 wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 7

Artikel 7 strekt ertoe een artikel 1476*ter* in het Burgerlijk Wetboek in te voegen. Daarin wordt bepaald dat er evenmin sprake is van wettelijke samenwoning indien er geen vrije toestemming was of de toestemming van een van beide partners onder druk van geweld of bedreiging werd gegeven. *Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie*, verwijst voor het overige naar de memorie van toelichting.

Mme Nahima Lanjri (CD&V) et consorts présentent un amendement n° 19 (DOC 53 2673/004) afin qu'il ressorte clairement du nouvel article que les deux conditions reprises dans la disposition ne sont pas cumulatives. Pour le surplus, il est renvoyé à la justification de l'amendement.

*
* *

L'amendement n° 19 est adopté par 13 voix et une abstention.

L'article 7, ainsi amendé, est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 8

L'article 8 du projet de loi insère dans le Code civil un article 1476*quater* qui vise à donner à l'officier de l'état civil la possibilité de surseoir et, le cas échéant, de refuser d'acter une déclaration de cohabitation légale dans les mêmes conditions qu'un mariage de complaisance.

Mme Sarah Smeyers (N-VA) présente un amendement n° 3 (DOC 53 2673/002) visant à remplacer l'article 1476*quater*, alinéa 3, proposé de manière à assimiler l'absence de décision de l'officier de l'état civil à une décision négative. Dans pareil cas, la déclaration de cohabitation légale ne sera donc pas actée dans le registre de la population.

Mme Sarah Smeyers présente ensuite un amendement n° 4 (DOC 53 2673/002) complétant la disposition proposée par un alinéa obligeant l'officier de l'état civil qui n'a pas pris de décision définitive dans le délai imparti ou qui a pris une décision négative, à informer les parties, par lettre recommandée, de ses motifs.

MM. Bert Schoofs (VB) et Peter Logghe (VB) présentent un amendement n°11 (DOC 53 2673/004) afin de compléter l'article 1476*quater* proposé en y ajoutant, dans le prolongement de leur amendement n° 9, un alinéa visant à instaurer un délai d'attente. Pour le surplus, il est renvoyé à la justification de l'amendement.

MM. Bert Schoofs (VB) et Peter Logghe (VB) présentent encore un amendement n°12 (DOC 53 2673/004) visant à assimiler, conformément à leur

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) c.s. dient een amendement 19 (DOC 53 2673/004) in om duidelijk in de tekst van het nieuwe artikel naar voren te laten komen dat de twee voorwaarden die in de bepaling zijn opgenomen, niet cumulatief zijn. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

*
* *

Amendement nr. 19 wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Artikel 7, aldus geamendeerd, wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 8

Artikel 8 van het wetsontwerp beoogt in het Burgerlijk Wetboek een artikel 1476*quater* in te voegen, dat ertoe strekt de ambtenaar van de burgerlijke stand de mogelijkheid te bieden om, zoals bij een schijnhuwelijk, het opmaken van een verklaring van wettelijke samenwoning uit te stellen en in voorkomend geval, te weigeren.

Mevrouw Sarah Smeyers (N-VA) dient amendement nr. 3 (DOC 53 2673/002) in, ter vervanging van het voorgestelde artikel 1476*quater*, derde lid, om ervoor te zorgen dat indien de ambtenaar van de burgerlijke stand geen definitieve beslissing neemt, dit gelijkstaat met een negatieve beslissing. In een dergelijk geval wordt de melding van de verklaring van wettelijke samenwoning niet ingeschreven in het bevolkingsregister.

Vervolgens dient zij amendement nr. 4 (DOC 53 2673/002) in, ter aanvulling van de voorgestelde bepaling met een lid, luidende: "Indien de ambtenaar binnen de in het tweede lid gestelde termijn geen definitieve beslissing heeft genomen of een negatieve beslissing heeft genomen stelt hij zijn motieven ter kennis aan de belanghebbende partijen bij aangetekende brief."

De heren Bert Schoofs (VB) en Peter Logghe (VB) dienen een amendement 11 (DOC 53 2673/004) in met het oog op de aanvulling van het ontworpen artikel 1476*quater* met een lid om, in het verlengde van hun amendement 9, een wachttijd in te voeren. Daardoor worden opeenvolgende herhaalde huwelijksaanvragen of verklaringen van wettelijke samenwoning vermeden. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

De heren Bert Schoofs (VB) en Peter Logghe (VB) dienen ook een amendement 12 (DOC 53 2673/004) in om, in overeenstemming met hun amendement nr. 8, het

amendement n° 8, l'écoulement du délai visé dans cette disposition à un refus. Pour le surplus, il est renvoyé à la justification de l'amendement.

Mme Nahima Lanjri (CD&V) et consorts présentent un amendement n°15 (DOC 53 2673/004) afin de corriger la formulation de l'article 1476*quater* proposé.

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, répond en renvoyant à la réponse qu'elle a donnée lors de la discussion sur l'article 2. En ce qui concerne l'amendement n° 15, elle est d'accord avec les modifications proposées.

Mme Kristien Van Vaerenbergh, présidente, fait observer que les mots "voornemens zijn" dans la version néerlandaise de l'article 1476*quater*, alinéa 2, proposé, n'ont pas d'équivalent dans la version française.

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, indique qu'il faut adapter la version française du texte. *La commission* marque son accord et le texte est corrigé en ce sens.

*
* *

Les amendements n°s 3, 4, 11 et 12 sont successivement rejetés par 11 voix contre 3.

L'amendement n° 15 est adopté par 13 voix et une abstention.

L'article 8, ainsi amendé et corrigé sur le plan légistique, est adopté par 10 voix contre 3 et une abstention.

Art. 9

L'article 9 vise à insérer un article 1476*quinquies* dans le Code civil. Cet article définit les cas dans lesquels la nullité de la cohabitation légale est ou peut être demandée. *Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice*, renvoie, pour le surplus, à l'exposé des motifs.

*
* *

L'article 9 est adopté par 13 voix une abstention.

verstrijken van de in deze bepaling bedoelde termijn gelijk te stellen met een weigering. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) c.s. dient een amendement 15 (DOC 53 2673/004) in om de bewoordingen van het ontworpen artikel 1476*quater* te verbeteren.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, repliceert door te verwijzen naar het antwoord dat zij heeft gegeven bij de bespreking van artikel 2. Wat amendement nr. 15 betreft, gaat zij akkoord met de voorgestelde wijzigingen.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh, voorzitter, merkt op dat de woorden "voornemens zijn" in de Nederlandse versie van het ontworpen artikel 1476*quater*, tweede lid, geen tegenhanger hebben in de Franse versie.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, zegt dat de Franse versie van de tekst moet worden aangepast. *De commissie* stemt hiermee in en de tekst wordt dienovereenkomstig verbeterd.

*
* *

Amendementen nrs. 3, 4, 11 en 12 worden achtereenvolgens verworpen met 11 tegen 3 stemmen.

Amendement nr. 15 wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Artikel 8, aldus geamendeerd en wetgevingstechnisch verbeterd, wordt aangenomen met 10 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

Art. 9

Artikel 9 strekt ertoe een artikel 1476*quinquies* in het Burgerlijk Wetboek in te voegen. Daarin wordt bepaald in welke gevallen de nietigverklaring van de wettelijke samenwoning kan worden gevorderd of wordt gevorderd. *Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie*, verwijst voor het overige naar de memorie van toelichting.

*
* *

Artikel 9 wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 10

L'article 10 vise à compléter l'intitulé du chapitre XI du livre II, titre VII, du Code pénal. Il ne donne lieu à aucune observation.

*
* *

L'article 10 est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 11

L'article 11 du projet de loi vise à modifier l'article 391sexies du Code pénal afin d'augmenter les peines d'emprisonnement et d'amendes à l'égard du mariage forcé et de la tentative de mariage forcé.

Mme Sarah Smeyers (N-VA) dépose l'amendement n° 6 (DOC 53 2673/002) remplaçant les points 1° et 2° de la disposition proposée de manière à relever le taux de la peine pour la conclusion d'un mariage de complaisance. Le groupe auquel l'intervenante appartient entend de la sorte répondre aux remarques formulées par la substitute du procureur du Roi, Mme Chantal Merlin, au cours d'une audition à la Chambre le 21 septembre 2011 (DOC 53 1787/001). Les sanctions appliquées généralement en cas de mariages de complaisance sont en effet bien trop légères, ce qui entraîne l'impunité puisque les peines inférieures à trois ans d'emprisonnement ne sont pas exécutées.

MM. Bert Schoofs (VB) et Peter Logghe (VB) présentent un amendement n° 13 (DOC 53 2673/004) tendant à remplacer l'article 11. Avec cet amendement, les auteurs entendent également relever le taux de la peine en cas de contrainte à contracter un mariage de complaisance. Pour le surplus, il est renvoyé à la justification de l'amendement.

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, estime que les peines prévues dans les dispositions proposées sont suffisantes.

*
* *

L'amendement n° 13 est rejeté par 13 voix contre une.

L'amendement n° 6 est rejeté par 11 voix contre 3.

L'article 11 est adopté par 11 voix contre 3.

Art. 10

Artikel 10 strekt ertoe het opschrift van hoofdstuk XI van boek II, titel VII, van het Strafwetboek aan te vullen. Er worden geen opmerkingen over gemaakt.

*
* *

Artikel 10 wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 11

Artikel 11 van het wetsontwerp strekt tot wijziging van artikel 391sexies van het Strafwetboek ten einde de gevangenisstraffen en de geldboeten voor het gedwongen huwelijk en de poging daartoe te verhogen.

Mevrouw Sarah Smeyers (N-VA) dient amendement nr. 6 (DOC 53 2673/002) in ter vervanging van de punten 1° en 2° van de voorgestelde bepaling ten einde de strafmaat te verhogen voor het sluiten van een schijnhuwelijk. Hiermee wenst de fractie waartoe de spreker behoort tegemoet te komen aan de kritiek van de substituut-procureur des Konings, mevrouw Chantal Merlin, naar aanleiding van een hoorzitting in de Kamer op 21 september 2011 (DOC 53 1787/001). De voor schijnhuwelijken gangbare strafmaat is namelijk veel te laag is en dat leidt tot straffeloosheid omdat straffen beneden 3 jaar niet worden uitgevoerd.

De heren Bert Schoofs (VB) en Peter Logghe (VB) dienen een amendement 13 (DOC 53 2673/004) tot vervanging van artikel 11 in. Daarmee beogen zij eveneens een verhoging van de strafmaat voor het dwingen tot een schijnhuwelijk. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, meent dat de in de ontworpen regelingen voorziene strafmaat afdoende is.

*
* *

Amendement nr. 13 wordt verworpen met 13 stemmen tegen 1.

Amendement nr. 6 wordt verworpen met 11 tegen 3 stemmen.

Artikel 11 wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen.

Art. 12

L'article 12 vise à insérer un article 391septies dans le Code pénal. La (tentative de) cohabitation forcée y est punie. *Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice*, renvoie pour le surplus à l'exposé des motifs.

MM. Bert Schoofs (VB) et Peter Logghe (VB) présentent un amendement n° 14, (DOC 53 2673/004) qui tend à remplacer l'article 11, dans le but d'alourdir les peines prévues. Pour le surplus, ils renvoient à la justification de leur amendement.

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, estime que les peines prévues dans les dispositions proposées sont suffisantes.

*
* *

L'amendement n° 14 est rejeté par 13 voix contre une.

L'article 12 est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 13

L'article 13 vise à insérer un article 391octies dans le Code pénal, qui dispose que la nullité de la cohabitation légale ou du mariage peut également être prononcée dans les cas prévus aux articles 391sexies et 391septies. *Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice*, renvoie pour le surplus à l'exposé des motifs.

M. Mohammed Jabour (PS) et consorts présentent un amendement n° 16 (DOC 53 2673/004). M. Jabour explique que le juge ne peut statuer *ultra petita* et ne peut donc prononcer, sans autre formalité, la nullité de la cohabitation légale ou du mariage. L'amendement qu'il a cosigné propose dès lors que le juge ne puisse le faire qu'à la demande du procureur du Roi ou d'une partie ayant un intérêt à la cause.

Mme Zoé Genot (Ecolo-Groen) attire l'attention sur le fait que le Conseil d'État a formulé un certain nombre d'observations concernant l'article 13 du projet de loi. Ces observations ont-elles été rencontrées?

Art. 12

Artikel 12 beoogt de invoeging van een artikel 391septies in het Strafwetboek. Daarin wordt (de poging) tot het dwingen tot een wettelijke samenwoning strafbaar gesteld. *Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie*, verwijst voor het overige naar de memorie van toelichting.

De heren Bert Schoofs (VB) en Peter Logghe (VB) dienen een amendement 14 (DOC 53 2673/004) tot vervanging van artikel 11 in. Daarmee beogen zij een verhoging van de strafmaat. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, meent dat de in de ontworpen regelingen voorziene strafmaat afdoende is.

*
* *

Amendement nr. 14 wordt verworpen met 13 stemmen tegen 1.

Artikel 12 wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 13

Artikel 13 beoogt de invoeging van een artikel 391octies in het Strafwetboek, waarin wordt bepaald dat in de gevallen waarin de artikelen 391sexies en 391septies voorzien, ook de nietigheid van de wettelijke samenwoning of van het huwelijk kan worden uitgesproken. *Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie*, verwijst voor het overige naar de memorie van toelichting.

De heer Mohammed Jabour (PS) c.s. dient een amendement 16 (DOC 53 2673/004) in. De heer Jabour legt uit dat de rechter niet *ultra petita* mag beslissen en dus niet zonder meer kan overgaan tot het uitspreken van de nietigheid van de wettelijke samenwoning of het huwelijk. In het door hem mede-ingediende amendement wordt daarom voorgesteld dat dit alleen kan op vordering van de procureur des Konings of een belanghebbende partij.

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen) vestigt er de aandacht op dat de Raad van State een aantal bemerkingsen had in verband met artikel 13 van het wetsontwerp. Is daaraan tegemoet gekomen?

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, souscrit à l'amendement n° 16 à l'examen et explique en outre que le Conseil d'État a formulé un certain nombre d'observations concernant le statut procédural des personnes appelées en intervention forcée. Ainsi qu'il est précisé dans l'exposé des motifs (DOC 53 2673/001, pp. 13-14), ces observations sont à présent rencontrées. La réglementation prévoit que, puisque le juge pénal — et c'est une nouveauté — se prononcera désormais sur l'état de personnes, ces personnes concernées doivent pouvoir être entendues.

*
* *

L'amendement n° 16 est adopté par 11 voix contre 3.

L'article 13, ainsi modifié, est adopté à l'unanimité.

Art. 14

L'article 14 vise à modifier l'article 569 du Code judiciaire afin d'aligner les compétences du juge pénal sur les autres règles proposées dans le projet de loi. Pour le reste, *Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice*, renvoie à l'exposé des motifs.

*
* *

L'article 14 est adopté à l'unanimité.

Art. 15

L'article 15 vise à modifier l'article 587, 9°, du Code judiciaire afin d'aligner les compétences du président du tribunal de première instance sur les autres règles proposées dans le projet de loi. Pour le reste, *Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice*, renvoie à l'exposé des motifs.

*
* *

L'article 15 est adopté à l'unanimité.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, onderschrijft amendement nr. 16 en legt voorts uit dat de Raad van State een aantal opmerkingen had met betrekking tot het procedurele statuut van de in het geding geroepen partijen. Zoals aangegeven in de memorie van toelichting (DOC 53 2673/001, p. 13-14) wordt daaraan nu tegemoet gekomen. De regeling komt erop neer dat, nu de strafrechter — en dat is een nieuwigheid — zich ook over de staat van personen zal uitspreken, die betrokken personen moeten kunnen gehoord worden.

*
* *

Amendement nr. 16 wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen.

Artikel 13, aldus geamendeerd, wordt eenparig aangenomen.

Art. 14

Artikel 14 beoogt de wijziging van artikel 569 van het Gerechtelijk Wetboek om de bevoegdheid van de strafrechter in overeenstemming te brengen met de overige ontworpen regelingen van het wetsontwerp. *Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie*, verwijst voor het overige naar de memorie van toelichting.

*
* *

Artikel 14 wordt eenparig aangenomen.

Art. 15

Artikel 15 beoogt de wijziging van artikel 587, 9°, van het Gerechtelijk Wetboek om de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in overeenstemming te brengen met de overige ontworpen regelingen van het wetsontwerp. *Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie*, verwijst voor het overige naar de memorie van toelichting.

*
* *

Artikel 15 wordt eenparig aangenomen.

Art. 22

L'article 22 contient une disposition transitoire en vertu de laquelle les mariages projetés en vue desquels les futurs époux ont fait la déclaration avant l'entrée en vigueur des nouvelles dispositions, restent soumis à la législation existante.

Mme Annemie Turtelboom, ministre de la Justice, renvoie pour le surplus à l'exposé des motifs.

Madame Kristien Van Vaerenbergh, présidente, propose de libeller la disposition projetée de la manière suivante:

“Les articles 63, 64 et 167 du Code civil restent d'application aux déclarations faites par les futurs époux avant l'entrée en vigueur de la présente loi.”

La commission marque son accord avec cette proposition.

*
* *

L'article 22, tel que corrigé sur le plan légistique, est adopté à l'unanimité.

*
* *

Par dérogation à l'article 82.1 du Règlement, la commission décide de procéder immédiatement au vote sur l'ensemble des articles renvoyés à la commission de la Justice.

L'ensemble des articles du projet de loi renvoyés à la commission de la Justice, tels qu'ils ont été modifiés et corrigés sur le plan légistique, est adopté par 10 voix et 4 abstentions.

Par conséquent, les propositions jointes DOC 53 0270/001, 53 0481/001, 53 0718/001, 53 0782/001, 53 0820/001, 53 0890/001, 53 1102/001, 53 1856/001, 53 1857/001, 53 2170/001 deviennent sans objet.

La rapporteuse,

Rosaline
MOUTON

La présidente,

Kristien
VAN VAERENBERGH

Articles nécessitant une mesure d'exécution: *nihil*

Art. 22

Artikel 22 bevat een overgangsbepaling krachtens welke de voorgenomen huwelijken waarvoor al een aangifte werd gedaan voor de inwerkingtreding van de nieuwe regelingen, onderworpen blijven aan de bestaande wetgeving.

Mevrouw Annemie Turtelboom, minister van Justitie, verwijst voor het overige naar de memorie van toelichting.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh, voorzitter, stelt voor om de ontworpen bepaling te herschrijven als volgt:

“De artikelen 63, 64 en 167 van het Burgerlijk Wetboek blijven van toepassing op de door de aanstaande echtgenoten voor de inwerkingtreding van deze wet gedane aangiften.”

De commissie stemt met dit voorstel in.

*
* *

Artikel 22, zoals wetgevingstechnisch verbeterd, wordt eenparig aangenomen.

*
* *

In afwijking van artikel 82.1 van het Reglement, beslist de commissie om onmiddellijk te stemmen over het geheel van de naar de commissie voor de Justitie verwezen artikelen.

Het geheel van de naar de commissie verwezen artikelen van het wetsontwerp, aldus geamendeerd en wetgevingstechnisch verbeterd, wordt aangenomen met 10 stemmen en 4 onthoudingen.

Bijgevolg vervallen de toegevoegde voorstellen DOC 53 0270/001, 53 0481/001, 53 0718/001, 53 0782/001, 53 0820/001, 53 0890/001, 53 1102/001, 53 1856/001, 53 1857/001, 53 2170/001.

De rapporteur,

Rosaline
MOUTON

De voorzitter,

Kristien
VAN VAERENBERGH

Artikelen die een uitvoeringsmaatregel vereisen: *nihil*